Lodzer Tageblat № 210

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פריין 10 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

23-טער יאהרגאַנג | 8 września 1930 r. | מאָנטאג, ט"ו אלול פ' תבוא תר"צ

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

גרויסע בעראַטונגען פון יודישע פּאַרטייען וועגען די פאַרשטעהענדע סיים-וואהלען

שוואַכע אַריסדיכטען אויף אַ אַלגעמיינעס יוד. בלאָק

ציוניסטישער הויפּט-ראַט געגען צוזאַמען געהען מיט דער אַגודה

וואהל-בעראַטונג איז ציוניסטישע פּאַרטיי-ראַט

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 1 בייטאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסע וואהל-בעראַטונג אין ציוניסטישען פּאַרטיי-ראַט.

פאַרן אָנהויב פון די בעראַטונגען האָבען די פערשידענע ציוניסטישע גרופּירונגען געפיהרט צווישען זיך בעראַטונגען און דערנאָך איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע בעראַטונג.

עס האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, וועלכע האָט געדויערט עטליכע שעה צייט עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען שאַפען אַ יודיש נאַציאָנאַלען בלאָק. דער פאָרשלאָג אַריינצונעהמען די „אַגודה" אין בלאָק איז דורכגעפאַלען, דאַגעגען איז בעשלאָסען געוואָרען צו געהן אין בלאָק מיט די האַנדווערקער און קליינהענדלער. קיין ענדגילטיגע בעשלוסען זענען סוף כל סוף נישט אָנגענומען אין די פראַגע וועגען בלאָק איז איבערגעגעבען געוואָרען צו דער ענטשיידונג פון אַ קאָמיסיע.

פאַלקיסטען פאַר אַ אַלגעמיינעם יודישען בלאָק

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ זיצונג פון צ. ק. פון דער פאָלקס-פּאַרטיי, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט אויך דעלעגאַטען פון דער פּראָווינץ און פאָרשטעהער פון דער ווילנער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען אַז די פאָלקס-פּאַרטיי צוזאַמען מיט דער ווילנער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי האַלטען, אַז עס דאַרף געשאַפען ווערען אויף דער יודישער גאַס אַ אַלגעמיינער וואַהל בלאָק.

אויך די איבריגע גרופּירונגען האָבען היינט אָפּגעהאַלטען בעראַטונגען, אין דער „אַגודה" איז קיין ענטגילטיגע שטעלונג נאָכנישט אָנגענומען געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען פיהרט הויפּטזעכלעך קירשבוין אין אָטוואַצק. אויך היינט איז ביי איהם פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ. קיין ענדגילטיגע בעשלוסען זענען נאָכנישט אָנגעגומען געוואָרען. די „אַגודה" וויל געהן צו די וואַהלען צוזאַמען מיט די סוחרים און האַנדווערקער, עס איז אָבער אַ פרעגע צו די לעצטע וועלען דערויף איינגעהען. דאַן ווידער שטעלט קירשבוין אַ בעדינג אַז אין אַלגעמיינעם בלאָק זאָל אַריינגעהן אויך ווישליצקי, דערויף וועלען אָבער די ציוניסטען בשום אופן נישט מסכים זיין.

עס זענען נאָך פערהאַן פערשידענע קאָנצעפּציעס, קיין ענדגילדיגע בעשלוסען זענען אָבער נאָכנישט אָנגענומען געוואָרען און די לאַגע איז ווייטער אונקלאָר.

צוזאַמענשטויס צווישען קאָמוניסטען און פאָליציי

פּודאַפּעסט, 7. סעפּט. (ספּ צום „5. ט.") דו קאָמוניסטישע מאַניפעסטאַציעס זענען דאָ דורך רוהיג בלויז אין אָוועגד איז געקומען צו צוזאַמענשטויסען מיט דער פאָליציי.

1000 הרוגים פון גאַסען-קאַמפען אין בוענאָס-אייערעס

רעוואָלוציאָנערן אָפּגעהאַלטען אַ נצחון; רעגירונג קאַפּיטולירט

בוענאָס אייערעס 7. סעפּט. (ספּ. צום „לאָדז. טאָגעבל.") דאָס מיליטער פון די רעוואָלוציאָנערן מאַרשירט אויף ווער הויפּט-שטאָט. די אַרמעע און אויך די בעפעלקערונג איז מיט די רעוואָלוציאָנערן.

בוענאָס אייערעס 7. סעפּט. (ספּ. צום „ל. ט.") די מיליטערישע רעוואָלוציע אין אַרגענטינא האָט זיך אָנגעגעבען. די רעגירונג האָט זיך אונטערגעגעבען. אויפ'ן רעגירונגס-פּנים איז הענט אַרויסגעהאַנגען געוואָרען אַ ווייסע פאָהן. אין די גאַסען-קאַמפען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין בוענאָס-אייערעס זענען אומגעקומען בין 1000 פערזאָן.

אינדוסטריעלער און קאָלאָניאַלער פּראָטעסטירען געגען פּרעיעמירטען הכנסה-שטייער אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א) אויף אַ געמיינזאַמער פערזאַמלונג פון יודישען אינדוסטריעלען פערבאַנד, יודישע האַנדלס-קאַמערן און קאָלאָנוסטען פערבאַנד איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען פּרעיעקטירטען הכנסה-שטייער אין א"י, וואָס קען נאָר פערשאַרפען דעם ווירטשאַפטלוכען קרעזיס אין לאַנד.

אַנ'אַנכיוד פון ווילנער יוד. קהלה פון פאַר 200 יאהר

ווילנאַ, (יט"א) די שטאָט האָט זיך אומגעקעהרט קיין ווילנאַ דער בעקאַנטער יודישער שרייבער ח' משה שאַלום, וועלכער האָט מיט זיך מיטגעבראַכט אַ געפונענעם אין לובלין (לעטלאַנד) אַנ'אַלטען אַרכיוו פון דער ווילנער יודישער קהלה פון פאַר 200 יאהר. דער אַרכיוו איז אָפּגעגעבען געוואָרען אין סטראַשונ'ס ביבליאָטעק.

מאַניפעסטאַציע אין פויזען

פויזען. (טעלעפאָניש צום „ל.ט.") היינט זענען דאָ פאָרגעקומען גרויסע מאַניפעסטאַציעס געגען די רעוויזיאָנס-מושע פלעגער פון דייטשלאַנד.

קאָמוניסטישער יוגענד טאָג איז וואַרשאַ אַ דורך רוהיג

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אינטערנאַציאָנעלען קאָמוניסטישען יוגענד-טאָג, אין די פאָליציי שוין פון פריה אָן אַרומגעפאָהרען איבער דער שטאָט אויף מאָטאָציקלען און לאַסט-אויטאָמאָבילען און צוניישט געמאַכט אַלע פּרובען פון איינאָרדנען דעמאָנסטראַציעס.

אַרום האַלב עלף האָבען אויף סמאָטשע גאַס זיך פערזאַמעלט אַנ'ערך 300 מאַן און געפּרובט אָפּהאַלטען אַ מיטינג, עס איז אָבער באַלד אָנגעקומען פאָליציי און דעם המון צוטריבען. בעת'ן פונאַנדערטרייבען דעם המון האָבען זיך געהערט עטליכע רעוואָלווער שאָסען און עטליכע פערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען. עס זאָלען אויך זיין דער'הרג'טע. 25 פערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען.

אַרום 12 מיטאָג זענען געמאַכט געוואָרען פּרובען איינצואָרדנען דעמאָנסטראַציעס נאָר אויף עטליכע גאַסען. פאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען צוטריבען.

די פאָליטישע אַרעסטאַנטען פון פאַוויאַק האָבען בייטאָג אויפ'ן שפּאַציר געגומען זינגען דעם אינטערנאַציאָנאַל, זיי זענען דעריבער צוריק איינגעזעצט געוואָרען אין די קאַמערן.

בכלל איז דער היינטיגער טאָג אין וואַרשאַ דורך רוהיג.

גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע יאהר XV אָנפ. מ. מזאה

זאַל-פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט מאַנטאָג, דעם 8. סעפּט. 8.45 אָוועגד — פאָפּולערע פּרייזען

אונטערוועלט

פון פר. לאַנגע

מאָרגען דינסטאָג, — פאָפּולערע פּרייזען

ביינאַכט אויפן אַלטען מאַרק

אונזער געעהרטען וויצע פּרעזעס

ה' משה הערמאַן און פרוי

צו זייער זילבערנע האָכצייט

ווינשען מיר געזונד, פיל גליק און צו דערלעבען פייערן אי"ה די גאָלדענע האָכצייט. גלייכצייטיג דאַנקען מיר אין נאָמען פון די אונטערטעניקע פאַר די צוגעזאַנדטע שפּענדע

די פערוואַלטונג

ביים פערמיטלער פעראיין, פּעטריקאָווער 64

אַכטונג בעקער-מייסטער אין לאָדז

היינט מאַנטאָג, דעם 8/9, 7 אַ זייגער אָוועגד קומט פאָר

אַ דרינגענדע פאַך-פערזאַמלונג

פון אונזערע מיטגלידער אין אייגענעם לאָקאַל, וואַסקאָדניאַ 57.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאָג-אָרדנונג ווערט געבעטען די מיטגלידער פינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג פון בעקער-צעך אין לאָדז.

Dr. Czarnożył

Cegielniana 10

צוריקגעקעהרט

עמפאַנג שטונדען: 12—1, 6—7

3637

צו דער פערלאָבונג

פון פריילין פעלא באַרעק

מיט ה' לעאָן ניימאַן

ווינשען אַ האַרציגען מזל טוב און אַ כתיבה וחתימה טובה פאַמיליע ווייסבאַרד.

צו דער פערלאָבונג

פון פריילין פעלא באַרעק

מיט ה' לעאָן ניימאַן

ווינשט אַ האַרציגען מזל-טוב און כתיבה וחתימה טובה יעקב קראַנענבערג און זיין כלה.

דער פעראיין „הכנסת חתנים וכלות",

פּיעטריקאָווער 59,

מאַכט דערמיט בעקאַנט, דאָס ער איז איבערטראָגען געוואָרען אין זיין אייגענעם לאָקאַל אויף

זאָוואַדזקאַ 10

און איז טעטיג טעגליך פון 10—1 און פון 4—7 אָוו.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיא 5 טעל. 159-40

עמט אָן פון 8.10 ז—3 5—9

בעקאַנטמאַכונג

די פערוואַלטונג פון דער וואַהלינער שוהל, וואולטשאַנסקאַ 6,

מאַכט דערמיט בעקאַנט די מתפללים, אַז דינסטאָג, פ' תבוא ד. 9/9 חויבט מען אָן

צו פערדינגען די פלעצער

אויפ'ן יאָהר תרצ"א הבע"ל. — דעריבער בעטען מיר אַלע מתפללים, הן די, וואָס האָבען אייגענע פלעצער, הן די געדונגענע פלעצער, צו קומען וואָס פריהער דינגען די מקומות. אין ווער עס וועט נישט קומען ביז 15/9, פערלירט דעם זכות חזקה — וכל הקודם זכה. גלייכצייטיג מאַכען מיר בעקאַנט, אַז מיר האָבען דאָס יאָהר אַ בעריהמטען חזן. — די פלעצער ווערען פערדינגען יעדען טאָג פון 6 ביז 10 אָוועגד.

די פערוואַלטונג פון וואַהלינער שוהל.

Z prawami gimnazjów państwowych

GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE

I. KACENELSONA

Cegielniana 28, tel. 151-79

אין אונזער ערשטער העברעאיש-פוילישער פּרעבעל-שולע (גן-ילדים) ווערען אָנגענומען מען קינדער אין עלטער פון 4 יאָר. (די שפּילען און אַרבייטן פון די פּרעבעל-קינדער קומען פאָר, ביי שענע וועטערען אונטער'ן פרייען הימעל.) אין די פאַראַלעלע אנפאַנגס-קלאַסען ווערן אָנגענומען קינדער פון 6 י. אַן.

מיט אָנמעלדונגען טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 פאַרמיטאָג און פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג

די דירעקציע.

א״י פראגע היינט אריפ׳ן סדר־היום פון פעלקער־בונד

געקומען צו א פשרה צווישען הענדערסאן און פראקאפע בנוגע דעם בעריכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע

היינט בעמראכט דער פעלקער־בונד דעם בעריכט פון דער מאנדאט קאמיסיע

גענף, 7. סעפט. (יטא) וון דער „יטא״־פארשטעהער דערוויסט זיך, וועט דער א״י־בערוכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע שטעהען אויפ׳ן ערשטען פונקט פון דער טאג־ארדנונג פון פעלקער־בונד־ראט אין וועט בעטראכט ווערען מאר־גען דעם 8. 11 פרוה.

אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפע

גענף, 7. סעפט. (יטא) אין אגע־שפרעך מיט „יטא״־פארשטעהער האט דער געהולף פון ברוטשען אויסערן־מי־נוסטער ערקלערט, אז די אומערהאנ־לונגען צווישען הענדערסאן און פראקאפע זענען פערענדיגט געווארען מיט א גנוסטיגן רעזולטאט.

ווייטער האט ער צוגעגעבען, אז ער קען נישט אנגעבען קיין אונצעלהייטען וועגען אויסגלייך צווישען הענדערסאן׳ן און פראקאפע׳ן, אבער ער פערזיכערט, אז עס איז דערגרייכט געווארען א פול־שטענדיגער הסכם און דאס אויסהערען דעם בערוכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע אויף דער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט וועט אראפ נלאט די ענגלישע דעלעגא־ציע קיין גענף, וואס איז בעשטאנען פון הויך־קאמיסאר טשענסעלאר און ווייצ־מינוסטער שילס און וועלכע האט ווי בע־קאנט געהאט די אייגנאט אויסצווייר־קען ענרערגעגען אין בערוכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע, וועט שוין דערוויבער נישט האבען וואס צו טון אין גענף.

כאנפליקט צווישען דער בריטישער רעגירונג און דער מאנדאט־קאמיסיע

גענף, 7. סעפט. (יטא) ווי די „יטא״ דערוויסט זיך, האט דער קאנפליקט צווישען ברוטשען אויסערן־מינוסטער הענדערסאן און פארשטער דער מאנדאט־קאמיסיע פון פראקאפע׳ן אין דער מאנדאט־קאמיסיע וואלט די עגדרינגען נישט אנגענומען.

דער אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפע׳ן האט ענדגילטיג גערעטעט וועט דעם פרעסטוזש פון בערען, פון דער מאנדאט־קאמיסיע און דער ברוטי־שער רעגירונג.

בעריהמטער יודישער עקספערימענטאל־פיזיקער אויגען גאלדשטיין 80 יאהר אלט

בערלין, (יט״א)

די מעג האט געפיערט זיין 30־יאה־רונגען געבורטסטאג דער וועלט־בערוהמ־טער עקספערימענטאל־פיזיקער פראפ. אויגען גאלדשטיין. אלס שולער פון העלמהאלץ האט ער שוין אין זיין דאקטאר־דיסערטאציע געמאכט א יאהר וונדערטעניג, די אלעקטראליטי־שע אין קאטאדען־שטראהלען. אויגען גאלדשטיין האט דער ערשטער אויסגע־ארבייט די מעטאדען פון מעסטען די שנעלקייט פון די שטראהלען און האט געמאכט א ריה גרויסע עקספעריענטען אויפ׳ן געבים פון ספעקטראסקאפיע. צוליב זיין יודישקייט האט אויגען גאלד שטיין לאנג נישט. בעקומען קיין קאט־עדרע. ערשט אויף דער עלטער און ער בעשטימט געווארען אין דער דאס־דאמיניס־טראציע־קאמיטעט פון דער „יודישער אגענט״ האט, ווי מיר האבען שוין מיט־נעטיילט, אנגענומען דעם בודזשעט אין דער הויך פון 665,000 פונט, דער בוד־ושעט, וואס איז צוסגעארבייט געווא־רען דורך דעם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט איז אלזא רעדוצירט געווא־רען אויף 167,000 פונט. ביים רעדוצי־רען געוויסע בודזשעט־פאזיציעס האבען זיך די פארשטעהער פון די ארבייטער־פארטייען אבגעהאלטען פון שטימען, דער בודזשעט ענטהאלט פאלגענדע פאזיציעס: ארץ־ישראל־עקזעקוטיווע 21,000 פונט. קאנטראל־דעפארטאמענט 750־ פונט, ענטשעדיגונגען פאר די רעדוצירטע לעהרער אין בעאמטע — 4000 פונט. לאנדאנער עקזעקוטיווע — 18,000 פונט, אדמיניסטראטיוו־קאמיטעט דאמער אבסערוואטאריע. אין די וויסע־שאפטליכע קרייזען פראיקמורט מען צו בעהערען פ״אפ גאלדשטיין׳ס גרו־סע לעסטונגען אויף דעם צוזאמענפאהר פון נאטור־ווישענשאפטלער, וואס קומט פאר ה. י. אין קענונסבערג.

אויסצייכנונג פאר פראפ. ערנסט כראון

פראג, (יט״א)

דער מליצה־פרעזידענט מאסאריק האט אויסגעדריקט אנערקענונג פאר די גרויסע וויסענשאפטליכע לייסטונגען פון פראפעסאר פון פולאזאפישען פא־קולטעט אין פראג ד״ר ערנסט כראון (א יוד), וועלכער איז ארויסער אויף עמעריטור.

געמילדערט דער בעריכט פון דער מאנדאט קאמיסיע לגבי ענגלאנד

גענף, 7 (יט״א) דעם יט״א מאר־שטעהער איז געלונגען צו דעם אריגי־נאל פון די אויספיהרונגען פון מיניס־טער פראקאפא צום בעריכט פון דער דיצונג פון ראט פון פעלקער בונד און די ענדערונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אויפ׳ן יסוד פון אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפא.

די נישט בריטישע מיטגלידער פונ׳ם ראט האבען געשטיצט די מאטיוון פון דער מאנדאט קאמיסיע אבער זיי האב־בען בעסער זיך נישט געוואלט אריינ־מישען אין קאנפליט פון דער בריטי־שער רעגירונג און דער מאנדאט־קא־מיסיע. פראקאפא ווידער האט דאס גע־פיהלט, אז פאקטיש שטיצען זיי זיין מיינונג ווארום הענדערסאנ׳ס סאדע־רונג, רייסט אראפ די אויטאריטעט פון דער מאנדאט קאמיסיע, אלע גרויס־מאכטען זענען דעריבער געווען פער־אינטערעסירט אין די עמפעהלונגען פון דער מאנדאט־קאמיסיע.

לויט׳ן אויסגלייך איז מען אבער געקומען צו א רעזומע, אז דער בע־ריכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע געהער פולשטענדיג צו דער קאמפעטענץ פון דער מאנדאט־קאמיסיע, עס זענען נאר אין בעריכט זיך נישט געוואלט אריינ־מישען אין קאנפליט פון דער בריטי־שער רעגירונג און דער מאנדאט־קא־מיסיע. פראקאפא ווידער האט דאס גע־פיהלט, אז פאקטיש שטיצען זיי זיין

א טייל ענגלישע פרעסע־פארערט, אז ענגלאנד זאל זיך אפזאגען פון מאנדאט

לאנדאן, 7. סעפט. (יטא) „דיילי מייל״ שרייבט: מיר מוזען זיך ענדלוך אפזאגען פון מאנדאט איבער ארץ־ישראל עס איז שוין די חשכסטע צייט פטור צו ווערען פון דער אונגעטיגער לאסט.

„מארנינג־פאסט״ שרייבט: דער סע־קרעטאריאט פון פעלקער־בונד האלט, אז מינוסטער הענדערסאן וועט אויסגע־צען זיין בעזוך אין גענף, כדי אויסצו־פארשען די לאגע און צוזאמענהאנג מיט׳ן בערוכט פון דער מאנדאט־קאמ־טיסיע.

אויסצייכנונג פאר 2 יודען

קאווגע, (יט״א)

2 יודען — קראיזע און קראמנוק, וועלכע האבען רעזולטירט מיט זייער לעבען פארהאלטען 2 אנגאלער אויפ׳ן דורעקטאר פון דער קרומינעלער פאלי־צע פולקאווניק אסטיכא — זענען בע־שאנקען געווארען מיט מעדאלען אי־נער פון זיי קראוועע — אין בעת׳ן נאל־יאגען די באנדיטען מיט 2 רעוואלווער־שאסען שווער פערוואונדעט געווארען

ניי״ע אראבישע פארטיי

ירושלים, (יט״א)

פון נוט־אנגפארמירט קוועלען ווערט די יט״א געוואר, אז עס ארגאניזירט זיך א נייע אראבישע פארטיי, וואס וועט שטעהן אונ אפאזיציע צום גרויס־מופטי צו דער פארטי זאלען נעהע־רען פול לאקאלע אראבישע נאטאב־לען.

וואהל־הכנות אין לאדז

וואהל־רעווירען

(ב) מארגען וועלען זיך בעוויזען אויף די מויערען פון שטאט בעקאנטמאכונגען וועגען פערמוזלען די שטאט אין וואהל־רעווירען. עס וועלען אנגעגעבען ווערען די נאמען אין הייזער, וואס געהערען צום רעוויר אין די אדרעסען פון די וואהל־קאמיסיס.

פאר־וואהל־ארבייט

(§) דער וואהל־רעפערעט בעים מא־גוסטראט האט שוין דורכגעפיהרט די ארבייט בעים צוגרייטען די וואהל־לים־טעס. די אויסווייזען וואס זענען צוגע־שטעלט געווארען דורך די הויז־ווירטען וועגען די לאקאטארען, וואס האבען

לאדזער אנטיילנעמער פון כראכאווער קאנגרעס פארן אויספארשונגס־אמט

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך איז אין לאדזער אויספארשונגס־אמט אנגעקו־מען א בריוו פון כראכאווער כרייז־גע־ריכט וועגען אויסהערען די פאלוטישע טויער, וואס האבען זיך בעטייליגט אין צענטראלען־קאנגרעס. צום בריוו איז צוגעלייגט א רשימה פון די פערזאנען, וועלכע דארפען פערהערט ווערען.

אין שייכות דערמיט זענען אויסגע־הערט געווארען אין אויספארשונגס־אמט די פרוי מאשקעוויטשובא און יאן האנעמאן פון פ.פ.ס. קולטשינסקי אז

וואהל־הכנות צו דער פארעסיער אויסשטעלונג

אויסשטעלונג פון פראבען און מוסטערן פון אנגלערישע אינזוסטריע, אין צו־זאמענהאנג דערמיט, ווערען אומעטום ארגאנזירט פערזאמלונגען פון פאר־שטעהער פון דער יודישער און פוילי־שער בעפעלקערונג מיט׳ן צוזאט צו וועה־לען סעקציעס פון פערשידענע געביטען, ווי ארבייט, האנדעל, קולטור א.א.וו.

געפונען דעם טויט אונטער די רעדער פון טראמוויי

(§) געלטען 10 אוועד אז איף זגערשער וועג אומגעגעפאהרען געווא־רען פון טראמוויי־ אנגעבעקאנטער מאנספערשון און עלטער פון 50 יאהר. אין א נוסס׳ן צושטאנד האט מען דעם אומגלוקלוכען אפגעזיהרט אין שפיטאל.

פאטער דערשטאכיז זיין זוהן

(§) אויף דאנערא 8 וואוינט די פאמו־ליע שומאנסקי. צווישען פאטער און זוהן סטאנדלאוו, 21 יאהר אלט זענען אנגעגאנגען מחלוקת׳ן צוליב פאמיליע־אנגעלעגענהייטען.

געלטען האט צווישען פאטער און זוהן ווידער אמאל אויסגעבראכען א שארפע קרוגערע, בעת וועלכער דער פאטער האט דעם זוהן פערוורזאכט א טע־סער אין הארץ. פאנאמאריע האט אויהם אין א שווערען צושטאנד אפגעזיהרט אין שפיטאל.

דער פאטער און ארעסטירט געווא־רען.

א טייל ענגלישע פרעסע־פארערט, אז ענגלאנד זאל זיך אפזאגען פון מאנדאט

לאנדאן, 7. סעפט. (יטא) „דיילי מייל״ שרייבט: מיר מוזען זיך ענדלוך אפזאגען פון מאנדאט איבער ארץ־ישראל עס איז שוין די חשכסטע צייט פטור צו ווערען פון דער אונגעטיגער לאסט.

„מארנינג־פאסט״ שרייבט: דער סע־קרעטאריאט פון פעלקער־בונד האלט, אז מינוסטער הענדערסאן וועט אויסגע־צען זיין בעזוך אין גענף, כדי אויסצו־פארשען די לאגע און צוזאמענהאנג מיט׳ן בערוכט פון דער מאנדאט־קאמ־יסיע.

אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפע

גענף, 7. סעפט. (יטא) אין אגע־שפרעך מיט „יטא״־פארשטעהער האט דער געהולף פון ברוטשען אויסערן־מי־נוסטער ערקלערט, אז די אומערהאנ־לונגען צווישען הענדערסאן און פראקאפע זענען פערענדיגט געווארען מיט א גנוסטיגן רעזולטאט.

ווייטער האט ער צוגעגעבען, אז ער קען נישט אנגעבען קיין אונצעלהייטען וועגען אויסגלייך צווישען הענדערסאן׳ן און פראקאפע׳ן, אבער ער פערזיכערט, אז עס איז דערגרייכט געווארען א פול־שטענדיגער הסכם.

כאנפליקט צווישען דער בריטישער רעגירונג און דער מאנדאט־קאמיסיע

גענף, 7. סעפט. (יטא) ווי די „יטא״ דערוויסט זיך, האט דער קאנפליקט צווישען ברוטשען אויסערן־מינוסטער הענדערסאן און פארשטער דער מאנדאט־קאמיסיע און פאר־זיצענדער אויפ׳ן עגדרינגען נישט אנגענומען.

דער אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפע׳ן האט ענדגילטיג גערעטעט וועט דעם פרעסטוזש פון בערען, פון דער מאנדאט־קאמיסיע און דער ברוטי־שער רעגירונג.

בעריהמטער יודישער עקספערימענטאל־פיזיקער אויגען גאלדשטיין 80 יאהר אלט

בערלין, (יט״א)

די מעג האט געפיערט זיין 30־יאה־רונגען געבורטסטאג דער וועלט־בערוהמ־טער עקספערימענטאל־פיזיקער פראפ. אויגען גאלדשטיין. אלס שולער פון העלמהאלץ האט ער שוין אין זיין דאקטאר־דיסערטאציע געמאכט א יאהר וונדערטעניג, די אלעקטראליטי־שע אין קאטאדען־שטראהלען. אויגען גאלדשטיין האט דער ערשטער אויסגע־ארבייט די מעטאדען פון מעסטען די שנעלקייט פון די שטראהלען און האט געמאכט א ריה גרויסע עקספעריענטען אויפ׳ן געביט פון ספעקטראסקאפיע. צוליב זיין יודישקייט האט אויגען גאלד שטיין לאנג נישט. בעקומען קיין קאט־עדרע. ערשט אויף דער עלטער און ער בעשטימט געווארען אין דער „פאס־

קאלאניזירען נייע 100 יודישע פאמיליעס אין א״י

אין די וויכטיגסטע אויפגאבע פון דער יוד. אגענץ

דער בודזשעט פון דער יודישער „אגענץ״ פאר׳ן קומענדען יאהר

בערלין (י. ט. א.) דער אדמיניס־טראטיוו־קאמיטעט פון דער „יודישער אגענץ״ האט, ווי מיר האבען שוין מיט־נעטיילט, אנגענומען דעם בודזשעט אין דער הויך פון 665,000 פונט, דער בוד־ושעט, וואס איז צוסגעארבייט געווא־רען דורך דעם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט איז אלזא רעדוצירט געווא־רען אויף 167,000 פונט. ביים רעדוצי־רען געוויסע בודזשעט־פאזיציעס האבען זיך די פארשטעהער פון די ארבייטער־פארטייען אבגעהאלטען פון שטימען, דער בודזשעט ענטהאלט פאלגענדע פאזיציעס: ארץ־ישראל־עקזעקוטיווע 21,000 פונט. קאנטראל־דעפארטאמענט 750־ פונט, ענטשעדיגונגען פאר די רעדוצירטע לעהרער אין בעאמטע — 4000 פונט. לאנדאנער עקזעקוטיווע — 18,000 פונט, אדמיניסטראטיוו־קאמיטעט דאמער אבסערוואטאריע. אין די וויסע־שאפטליכע קרייזען פראיקמורט מען צו בעהערען פ״אפ גאלדשטיין׳ס גרו־סע לעסטונגען אויף דעם צוזאמענפאהר פון נאטור־ווישענשאפטלער, וואס קומט פאר ה. י. אין קענונסבערג.

אויסצייכנונג פאר פראפ. ערנסט כראון

פראג, (יט״א)

דער מליצה־פרעזידענט מאסאריק האט אויסגעדריקט אנערקענונג פאר די גרויסע וויסענשאפטליכע לייסטונגען פון פראפעסאר פון פולאזאפישען פא־קולטעט אין פראג ד״ר ערנסט כראון (א יוד), וועלכער איז ארויסער אויף עמעריטור.

געמילדערט דער בעריכט פון דער מאנדאט קאמיסיע לגבי ענגלאנד

גענף, 7 (יט״א) דעם יט״א מאר־שטעהער איז געלונגען צו דעם אריגי־נאל פון די אויספיהרונגען פון מיניס־טער פראקאפא צום בעריכט פון דער דיצונג פון ראט פון פעלקער בונד און די ענדערונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אויפ׳ן יסוד פון אויסגלייך צווישען הענדערסאן און פראקאפא.

די נישט בריטישע מיטגלידער פונ׳ם ראט האבען געשטיצט די מאטיוון פון דער מאנדאט קאמיסיע אבער זיי האב־בען בעסער זיך נישט געוואלט אריינ־מישען אין קאנפליט פון דער בריטי־שער רעגירונג און דער מאנדאט־קא־מיסיע. פראקאפא ווידער האט דאס גע־פיהלט, אז פאקטיש שטיצען זיי זיין

די צוקונפטיגע א״י פאליטיק

גענף, 7. סעפט (יטא) „יטא״ דער־ווייסט זיך, אז מינוסטער פראקאפא וועט אין זיין בערוכט פאר׳ן ראט פון פעל־קער־בונד נישט הערהרען די פראגע וועגען די קאמפעטענצען פון דער מאנדאט קאמיסיע. נאך זיין בערוכט וועט וואהר־שיינליך נישט קומען צו קיין עפענטלי־כער דיסקוסיע.

גענף, 7. סעפט. (יטא) די צוגעזאג־טע דעקלאראציע פון דער בריטישער רע־גירונג וועגען איהר צוקונפטיגער פאלי־טיק אין א״י וועט נישט פערגעלייגט ווערען אויף דער אינטערנאציאנאלער סעסיע פון ראט פון פעלקער־בונד.

הכנות צו דער פארעסיער אויסשטעלונג

ראוגע, (יט״א)

פרי צו דערוויזען די דערגרייכונגען אויפ׳ן געזעלשאפטלוכען און ווירטשאפט־ליכען געביט פאר די 10 יאהריגע עק־סיסטענץ פון דער פוילישער מאלט און דער פאלעסטינער וואיוואדשאפט, ווערט אין די נאהענטסטע וואלען אינ־געארדנעט אין בריסק א וואיוואדישע

געפונען דעם טויט אונטער די רעדער פון טראמוויי

(§) געלטען 10 אוועד אז איף זגערשער וועג אומגעגעפאהרען געווא־רען פון טראמוויי־ אנגעבעקאנטער מאנספערשון און עלטער פון 50 יאהר. אין א נוסס׳ן צושטאנד האט מען דעם אומגלוקלוכען אפגעזיהרט אין שפיטאל.

פאטער דערשטאכיז זיין זוהן

(§) אויף דאנערא 8 וואוינט די פאמו־ליע שומאנסקי. צווישען פאטער און זוהן סטאנדלאוו, 21 יאהר אלט זענען אנגעגאנגען מחלוקת׳ן צוליב פאמיליע־אנגעלעגענהייטען.

געלטען האט צווישען פאטער און זוהן ווידער אמאל אויסגעבראכען א

א טייל ענגלישע פרעסע־פארערט, אז ענגלאנד זאל זיך אפזאגען פון מאנדאט

לאנדאן, 7. סעפט. (יטא) „דיילי מייל״ שרייבט: מיר מוזען זיך ענדלוך אפזאגען פון מאנדאט איבער ארץ־ישראל עס איז שוין די חשכסטע צייט פטור צו ווערען פון דער אונגעטיגער לאסט.

„מארנינג־פאסט״ שרייבט: דער סע־קרעטאריאט פון פעלקער־בונד האלט, אז מינוסטער הענדערסאן וועט אויסגע־צען זיין בעזוך אין גענף, כדי אויסצו־פארשען די לאגע און צוזאמענהאנג מיט׳ן בערוכט פון דער מאנדאט־קאמ־יסיע.

7־קלאסיגע שולע און פרעבעלשולע פון — די רעגאמירטע — ערציהונגס־אנשטאלט

קאצענעלזאן־נאחומאוו

נאד לודקא 8 (צווישען נאוואמיעסקא און ווסכאדניא)

טעלעפאן 177-01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול־צוואנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז יאהר ווערען אנגענומען אין די קלאסען A, B, C, I, II, III, IV.

אין פארבערייטונגס־קלאס A^0 ווערען אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון $5^1/_2$–7 יאר. אין די פרעבעל־שולן קינדער פון 3–7 י׳.

חוץ דעם אלגעמיינעם שול־פראגראם, קענען די ארטאדאקסישע קינדער גענייסען פון נאכמיטאג־חדר, וואו ס׳ווערט געלערנט גרינדליך אלע למודי־קודש, דהיינו: חומש, רש״י נ״ך, גמרא ותוספות דורך מלמדים ספעציאליסטען אונטער דער פערזענ־ליכע השגחה און הנהלה פון בעוואוסטען למדן ר׳ יעקב בנימין קאצענעלזאן. בעמ. די צאהל שעה׳ן, ווי אויך מלדים פאר למודי קודש זענען היי־יאהר בעדייטענד פערגרעסערט. פאר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פאר אונבעמיטעלטע עגז. א

נאכמיטאג־שולע נאכמיטאג־חדר | ביליגער ביז 50% | נאכמיטאג־פרעבעל־שולע

מארעק שוואַרץ אין לאדז

קיין לארז איז נעקומען אונזער פון עיר, דער קונסטלער מארעק שוואַרץ וואס האט ערשט געהאט אנ׳אויסשטעל־לונג פון זיינע ווערק אין שבאניען אין וועלכע איז אראפ מוט א גרויסען ער־פאלג. מארעק שוואַרץ וועט אין לאדז אויזלען 3 וואָכען.

וויכטיג פאר דער יוד. בעפעלקערונג

פון דרום־דיגען טייל פון אונזער שטאט (שייבלערס ראיאן) וואו עס האט זיך געעפענט אנ׳אפטיילונג

קאצענעלזאנ׳ס גן־ילדים

(פרעבעל אנשטאלט) און א מאָדערנער 7־קלאסיגער שול מיט א רעגירונגס־פראג, וואס נעמט אויך אריין א גרויסער מאס העברעאישע לימודים און רעליגיע. — קינדער (פון 4 יאהר אין פרעבעל־שולע, און פון 6 יאהר אין שולע) ווערען איינגעשריבען יעדען טאג פון 10–1 פארם. אין דער קאנצעלאריע פון דער שולע

קילינסקיעגא 120

Kilińskiego 120 | Kilińskiego 120

E. Gliksman-Freundlichowa צאהן־ארצט

זאוואדזקא 16a וואולטשאנסקא 2 טעלעפאן 47־164

צוריכגעסעהרט.

Dr. med. J. LUBICZ

Ortopeda

גראנסקא 28, טעל. 183-17

ספעציאליסט פון אייגער און געלענקע־קראנקהייטען

פערקריומונגען פון פלייצעס און גלידער

פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען; חי וועקלאדקעס געגען פלעט פיס קונסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסטען א. א. ח.

נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמ.

Dr. med. Adam Bender

נארוטאוויטשא 30 טעל. 114-75

ספעצ. אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

Dr. A. Mazur

ווסכאדניא 65, — טעל. 166-01

נעמט אן פון 10—2.30 און 4—6 אוועד.

Dr. Wołkowyski

צוריקגעקעהרט

צעגיעלניאנא 25

טעלעפאן 126-87

ספעציאל־ארצט פאר הויט וועגערישע קראנק־הייטען און מענער־שוועכע. אלע־ארט אנאליזען

בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוועד.

בעזונדער „אלטע־זאל פאר פרויען.

Dr. Med. E. Reicher

ספעציאל ארצט

פאר הויט האר אין וועגערישע קראנקהייטען

דיאטערמיע־בעהאנדלונג און עלעקטרא־טעראפיע

פאלודניאווא 28 טעל. 201-93. נעמט אן פון 8—11 פריה און 6—9 אוועד. זונטאג פון 9—1 מיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr. HERSZFINKEL

Zawadzka 15, tel. 111-87

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

צוריכגעסעהרט.

Dr. med H. Różaner

ספעציאליסט פון הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעל. 128-98

נעמט אן פון 8—10; 5—8 אוועד

אספעציעלערווארטע־זאל פאר פרויען.

ווינער ארטאפעדישע פראצאוניע

— אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט — מאכט לויט גיפס־מאדעלען ווקלאדקעס געגען פלאט פיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסטען און אפאראטען א. ז. וו. גדאנסקא 28, וו. 1, פון 5—7 אוועד

לאדז
8 סעפט. 1930
זון אויפגאנג: 4.54
זון אונטערגאנג: 6.14

מאנטאג,
ט״ו
אלול תר״ץ
פ׳ תבוא

טאג-בראניק

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

היינט, מאנטאג דארפען זיך צושטעלען צו דער רעגיסטראציע אין מיליטעריש-פאליציייאישען ביורא אויף פיעטריקאווער 212 די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאהר 1912, וואוינען אוים׳ן שטח פון 3. קאמיסאריאט און וייערע פאמיליען נעמען הויבען זיך אן מיט A – B C D און פון 8 קאמיסאריאט – H, Ch, I, J, K, L, Ł, M.

צו דער רעגיסטראציע מוז מען מיטנעמען א פאס, אדער א מעטריקע מיט א פאטאגראפיע בעשטעטיגט דורכ׳ן הויז ווירט און ענטשפרעכענדען פאליציי-קאמיסאריאט, ווי אויך א שול צייגניש, צווענטויל א האנדווערקער בעשטעטיגונג

שטיצע פאר אויגוסט

היינט, מאנטאג הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע אויף שטיצע פארן חודש אויגוסט. די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל אויף וואולטשאנסקא 251.

אין ערשטען טאג דארפען זיך רעגיסטרירען די וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט A, B, C, D, E, F.
דינסטאג — G H, I, J.
מיטוואך — K, L, Ł.
דאנערשטעג — M, N, O.
שבת — T, U, W, Z, Ż.

ווי אזוי וועט פארקומען די פראצעדור
פון די סיים- און סענאט-וואהלען
דאטען, וואס עס דארפען וויסען די וואהל-בערעכטיגטע

דער ערשט פערעפענטליכער קאלענדאר צו די סיים- און סענאט-וואהלען בעשטימט פאלגענדעס:

דעם 9. ר״ח וועט דער וואיעוואדע נאמינירען צו אין מינסטליך צו אלע קרייז-וואהל-קאמיסיעס פון לאדז און דער נאנצער לאדזער וואיעוואדזשווע, דע בזעלבען טאג וועט די ארמענוס טראמווע מאכט פון דער 1. אינסטאנץ פערעפענטליכען אין אלע זעלבסטפערוואלטונגס-אדרעסען די וואהל-רעווירען, די וואהל-לאקאלען און די אמטליכע לאקאלען פון די קרייז-וואה-קאמיסיעס. גלייכצייטיג דערמיט וועט די ארמענוס-טראמווע מאכט וועגען דעם מוטמאלען די פארזיצענדע פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס און דעם צענטראלען סטאטיסטישען אמט.

דעם 11. סעפטעמבער וועט דער וואיעוואדע פערעפענטליכען די לוסטעס פון די מינסטליכע פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס, וואס זענען נאמינירט געווארען פון מצד דער וואיעוואדזשווע. דאנעבען די שטאט-ראטען און סטימ׳ס וועלען און דעם טאג איינזענדען דעם מינסטליכע פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס.

דעם 13 סעפטעמבער וועט דער פארזיצער פון דער קרייז-וואהלקאמיסיע פערעפענטליכען דעם צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע און אפיציעלען בלאט פון דער וואיעוואדזשווע. דעם זעלבען טאג וועלען די וואהל-קאמיסיעס מעלדען אלע קאמיסיעס פון וואהל-קרייז הייגען טאג פון די וואהלען, די צאהל פון די דעפוטאטען, וואס דארפען געוועלט ווערען, דאס ארט צייט. אויסן און דעם לעצטען טערמין פון אנמעלדען דען קאנדידאטען און צוגעבען ערקלערונגען וועגען צושטעלען פון דער קרייז-לוסטעס צו דער קרייז-וואהל-קאמיסיע. אויך דער מליכה׳שער לוסטעס און דער אנגעלעגענהייט פון די שנעדער-כאלופנוקעס.

דעם 14. סעפטעמבער דארף דער שטאט-קאט אדער די פאוויאטאווע אפטיילונג צאמענגיען אדער בעשטימען דריי מינסטליכער צו דער דאיאן-וואהל-קאמיסיע, און אזוי פיל פערטרעטער.

דעם 19. סעפטעמבער שטעלט צו גויף דער שטאט-פרעזידענט, בורמיסטש אדער וויצע א רשימה פון די וועהלער פון יעדען וואהל-געבוים בעזונדער. די רשימות מיזען זיין אין דרייפאכ עקזעמפלארען.

דער פארזיצער פון דער קרייז-וואהל-קאמיסיע מעלדעט דעם זעלבען טאג דעם פרעזידענט אדער בורמיסטש ווען צו אזאמענשטעל פון די בעפרעגענדע וואהל-רעווירען און טיילט עס אויך מיט דער עפענטליכקייט.

דעם 20 סעפטעמבער שיקט דער שטאט-פרעזידענט אדער בורמיסטש דריי עקזעמפלארען פון די וועהלער רשימות צו דעם פארזיצענדען פון דער אבוואדאווע וואהל-קאמיסיע.

דעם 26. סעפטעמבער שיקט אויבער די אבוואדאווע קאמיסיע אין עקזעמפלאר פון די וועהלער-רשימות צו דער קרייז-וואהל-קאמיסיע.

דעם 27. סעפטעמבער לעגט אויס די אבוואדאווע וואהל-קאמיסיע די וועהלער-לוסטעס פאר דער עפענטליכקייט.

דעם 7. אקטאבער ווערען אנגעמעלדעט דעם די מליכה׳שע קאנדידאטען-לוסטעס.

דעם 10. אקטאבער עגיינט זיך דער טערמין פון אויסלעגען די וועהלער-לוסטעס פאר דער עפענטליכקייט צום בעקוקען.

דעם 11. אקטאבער אין דער לעצטער טאג פון ארייזשטראגען רעקלאמאציעס צו די אבוואדאווע קאמיסיעס ווערען אויסמיטלען ארייזשטעלען ווערער און די לוסטעס אדער ווערען פעהלער-לעש׳ס בעים אייגשרייבען די נעמען פון די ווערלדער.

דעם 15. אקטאבער הויבען אן די קאנדידאטען פון די מליכה׳שע לוסטעס אפצוגעבען ערקלערונגען דעם פארזיצענדען, אז זיי זענען מסכים אנצונעמען דעם מאנדאט.

דעם 17. אקטאבער ענדיגט זיך דער טערמין פון דעקלאמאציעס וועגען אויס שטרייכען קאנדידאטען און פון מעלדען די קרייז-לוסטעס פון קאנדידאטען.

דעם 21. אקטאבער שיקען אויבער די אבוואדאווע קאמיסיעס 2 עקזעמפלארען פון די וועהלער-לוסטעס צו דער קרייז-וואהל-קאמיסיע.

דעם 25 אקטאבער נעמען אן די אבוואדאווע קאמיסיעס מעלדונגען נעגען אויסשטרייכען פערזאנען פון די וועהלער-לוסטעס אין שיקען זיי אויבער צו די קרייז-וואהל-קאמיסיעס. דעם זעלבען טאג גיבען אפ די קאנדידאטען פון די קרייז-לוסטעס ערקלערונגען דעם פארזיצענדען פון דער קרייז-וואהל-קאמיסיע, אז זיי זענען מסכים אנצונעמען דעם מאנדאט.

דעם 31. אקטאבער שיקען אויבער די קרייז-קאמיסיעס צו 2 עקזעמפלארען פון די ענדגילטיג בעשטעמענטע ווייטערע רשימות צו די אבוואדאווע קאמיסיעס און צו 1 עקזעמפלאר צו די בעטרעפענדע שטאט-פרעזידענטען אדער בורמיסטשען.

דעם 4. נאוועמבער שטעלען צו די קרייז-וואהל-קאמיסיעס די אבוואדאווע קאמיסיעס אפטשען מיט די קאנדידאטען-לוסטעס, כדי זיי פינאנצרעזולטאטען און אין די רעזולטאטען-קאמיסיעס לענען אויס די וועהלער-רשימות צום אויפרוקען פאר דער בעפעלערונג.

דעם 9. נאוועמבער אין דער לעצטער טאג פון אויסלעגען די וועהלער-לוסטעס צום אלגעמיינען אויפרוף.

דעם 16. נאוועמבער די וואהלען צום סיים.

דעם 19. נאוועמבער קומט פאר א זיפעטצושטעלען דעם אויסגאנג פון די צוגג פון דער קרייז-וואהל-קאמיסיע סיים-וואהלען.

דעם 23. נאוועמבער — די וואהלען צום סענאט.

דעם 26. נאוועמבער ווערט פעסטגעשטעלט דער רעזולטאט פון די סענאט-וואהלען.

קופאן № 158
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונים דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ׳ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גי״טיג היינט מאנטאג, ד. 8. סעפט. פון $8^1/_2$—$9^1/_2$ אז.

ארעסטען פון יוגענדליכע

צוליב׳ן אינטערנאציאנאלען יוגענד-טאג, וואס אין אויסגעפאלען געשטערן, זונטאג, זענען אין שטאט פארגעקומען מעהרערע ארעסטען. אין טייל ערשטע זענען אויך געווען ארויסגעהאנגען אויף די מעלעגראף-דראטען רויטע פעהנער.

דאס קינדער-מליכה׳לע פון לאדזער „טאז״
סצענעס און בילדער פון דער מאלאניע אין „זשיזשובסא״

עס וועט נושט זיין פאר קיינעם קיין נייעס צו דערצעהלען, אז לאדזער „טאז״ שיקט ארויס יעדען זומער אין זיין זומער-קאלאניע אין „קזשיזשובקי״ פון 1000 ארימע, קרענקלעכע און אויסגעמארטערטע קינדער פון די פאלקס-שולען און תלמוד-תורה׳ס.

דאגעגען וועט זיין א נייעס איבערצוגעבען, אז לאדזער „טאז״ האט פער וועהרט דער לייטונג פון דער קינדער-קאלאניע ארייגגעלאזען אויף „זשחוגגען״ און „וויזיטען״ צו די קינדער זייערע עלטערן.

דאס נעמט זיך דערפון, וואס די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז נאכדעם ווי די מאמע-מאמעס, שוועסטער-מאמעס, שוועסטער-אין ברידער פערלאזען די קאלאניע, הויבען אן די יונגע פענסיאנערען צו בענקען אין דאס נעהם אוים צום קאפ פון די ערצוהערינס און עס האט אויך א שלעכטע ווירקונג אויפ׳ן געזונד-צו-שטאנד פון די קינדער. אפטמאל האט דאס בענקענוש אויך דערפיהרט, אז די קינדער פלעגען קראנק ווערען.

פערשטעהט זיך, אז דאס נושט ארייגלאזען די עלטערן צו די קינדער אויף דער קאלאניע — האט די מאמע-מאמעס נושט שטארק איבערראשט. יעדען געבען זיך אנ׳עצה אפילו מיט גרעסערע שווערינקייטען.

קומט דער זונטאג — זונטאג און נעווען דער טאג פון די זשהוגגען, וואס זענען אונט שוין פערבאטען — קומען צו פאהרען א צוויי הונדערט מאמע-מאמעס און שוועסטער-ברידער צו די קליינע קינדערלעך. זיי רינגלען ארום דעם גרויסען פארקאן פון דער קאלאניע, זעהען דעם בייטסלאזע, אין דער בייטסטע שפארעס אונ׳ם פלויס און שטעהען און ווארטען..

אין דער טאג א שעהנער, זענען די קינדער אין גרויסען הויף, אדער אין וואלד, וואס אין נושט ארומגעצוימט און די „זשהוגג״ קומט נושט אן אזוי שווער.

אין דער טאג א טריבער, ווי געלטען, למשל, שטעהען די עלטערן בייא די שטערע פארקאן-שטאכיטען און קוקען אויס א קינד, א פרעמד קינד באראי, רופען עס ווען נושט זיין פאר קיינעם קיין נייעס צו דערצעהלען, אז לאדזער „טאז״ שיקט ארויס יעדען זומער אין זיין זומער-קאלאניע אין „קזשיזשובקי״ פון 1000 ארימע, קרענקלעכע און אויסגעמארטערטע קינדער פון די פאלקס-שולען און תלמוד-תורה׳ס.

דאגעגען וועט זיין א נייעס איבערצוגעבען, אז לאדזער „טאז״ האט פער וועהרט דער לייטונג פון דער קינדער-קאלאניע ארייגגעלאזען אויף „זשחוגגען״ און „וויזיטען״ צו די קינדער זייערע עלטערן.

דאס נעמט זיך דערפון, וואס די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז נאכדעם ווי די מאמע-מאמעס, שוועסטער-ברידער פערלאזען די קאלאניע, הויבען אן די יונגע פענסיאנערען צו בענקען אין דאס נעהם אוים צום קאפ פון די ערצוהערינס און עס האט אויך שלעכטע ווירקונג אויפ׳ן געזונד-צו-שטאנד פון די קינדער. אפטמאל האט דאס בענקענוש אויך דערפיהרט, אז די קינדער פלעגען קראנק ווערען.

פערשטעהט זיך, אז דאס נושט ארייגלאזען די עלטערן צו די קינדער אויף דער קאלאניע — האט די מאמע-מאמעס נושט שטארק איבערראשט. יעדען געבען זיך אנ׳עצה אפילו מיט גרעסערע שווערינקייטען.

קומט דער זונטאג — זונטאג און נעווען דער טאג פון די זשהוגגען, וואס זענען אונט שוין פערבאטען — קומען צו פאהרען א צוויי הונדערט מאמע-מאמעס און שוועסטער-ברידער צו די קליינע קינדערלעך. זיי רינגלען ארום דעם גרויסען פארקאן פון דער קאלאניע, זעהען דעם בייטסלאזע, אין דער בייטסטע שפארעס אונ׳ם פלויס און שטעהען און ווארטען..

אין דער טאג א שעהנער, זענען די קינדער אין גרויסען הויף, אדער אין וואלד, וואס אין נושט ארומגעצוימט און די „זשהוגג״ קומט נושט אן אזוי שווער.

אין דער טאג א טריבער, ווי געלטען, למשל, שטעהען די עלטערן בייא די שטערע פארקאן-שטאכיטען און קוקען אויס א קינד, א פרעמד קינד באראי, רופען עס פון אין הויסען זאגען און דער „סאלע״, אז די מאמע׳ש און דא.

אז דאס זהכעלע קומט ארויסצוזאגען, ווערען אויך נייגיריג די אויבערינע קינדער; מיט אייגעלעך פון פיינגעלעך און א שטייג, פון וואגען זיי וואלטען גערן ארויסגעפלויגען (שוין בלויז דער פאר, וואס זיי זענען אזוי צו זאגען פער שפארט, כאטש זיי אין בעסער געוועהנליך, ווי אין דער הויז) ליפען די קינדער ארום דעם פארקאן, זוכען אויס זייערע מאמעס, מאמעס. יעדע מינוט אנדערע פרייד-אויסרופען. מאמעס דערגעהנטערן זיך הארט צו דער שפארע, לאפען אן דאס קינדערישע קעפעל, האלטען עס אחן אויס הער.

און אז דאס קושענוש דורך בייזע זייטען פארקאן הערט אויף, הויבט מען אן אויספרעגען די קינדער: חיים׳ל, ווי געפעלט דיר דא? דא איז א סך בעסער ווי אין דער הויז, יא! האסט שוין עפיס צוגענומען? דען שוועסטער מאשעלע האט דיך געלאזט גרוסען און קושען. נאריר, כ׳האב דיר מיטגעבראכט דעם באלעם, ווערסט האבען זיך צו שפילען. האסט לאמט גוטע חברים?..

דער שמועס פערצוהט זיך אפטמאל צוגוג לאנג און ער איז נושט אונגאנצען אונאונטערעסאנט. פשוקאווע צו שטעהן זיך צוהערען צו אזא געשפרעך פון א יונגנטשקען, אפגעברענטען „טאז״-פעגסיאנער, וועלכער ווייס געגוי זיין וואנ, אויף קולא און דעקאראם..

פמעט אלע קינדער זענען צופרידען מיט׳ן ארט לעבען אין דער קאלאניע, וואו יעדער איינער פיהלט זיך, ווי א גלייכער בירגער פונ׳ם קינדער-מליכה׳לע.

דער אויסדרוק מיט די פערוועהרטע „זשהוגגען״ איז אבער, ווי עס איז צו זעהען נוט אונגאנצען קיין גערעמענגער. „טאז״ האט זיך גערעדט פערטראלטען, ווי דעם עגין בעסער צו רעגולירען. (ר)

ריזען-פראצעס מיט 324 עדות
וועט מארגען פארקומען איז לאדז

מארגען, דונסטאג, וועט זיך דא אנהויבען א פראצעס, וואס וועט וואהרשיינליך גערויערען 7 טעג און עס וועלען אויסגעהערט ווערען 324 עדות פון פערשוידענע שטעט און דערפיליען. בלויז די רייזע-קאסטען פון די עדות וועלען אגטרעגען העכער 10 טויזענד זל.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען זיצען 4 פערשוין, אנגעקלאגטע אין לעגומוטערען זיך מיט געפעלשטע דאקומענטען. וואס בערעכטיגן זיי בלומר׳שע צוזאמענצוגעמען געלד לטובת די אקציע דעמישע פערבאנדען אין וואַרשא.

אלס בע׳עולה׳שע טרעטען ארויס אין פראצעס פיל דאקטוירים, פראפעסאָרען, אינדוסטריעלער א.א.

עקזעקוציע-לאקאל
פון דער שטייער מאכט

די לאדזער פינאנץ-קאמער האט געדינגען א גרויסען לאקאל אויף א מאגאזין פאר סעקוועסטרירטע סחורות דאס לאקאל געפינט זיך אויף פעטריקאווער 278. צוליב דעם זענען ליקווידירט געווארען די בוין-אויטינע צוויי סעקוועסטראציע-מאגאזינען אויף אגראדאווע און מאניווישקי-גאסען.

אויפ׳ז פראנט
פון ארבייטסלאזיגקייט

אין לאדזער אינדוסטריע-ראיאן זענען פערגעגענענע וואך נעווען רעגיסטרירט 30805 ארבייטסלאזע, דערונטער אין לאדז 22058. אונטערשטיצונגען האבען פאריגע וואך בעקומען 9729 ארבייטסלאזע, אין לאדז 6805.

710 ארבייטער האבען פאריגע וואך פערלוירען זייערע בעשעפטיגונגען.

פייערליכע צערעמאניע לעגען דעם גרונדשטיין
פון א קאאפעראטיוו הויז פאר מאגאזין-שניידער איז לאדז

געכטען אין פארגעקומען די פייערליכע גרונדשטיין-לעגונג פון שרשטען קאאפעראטיוון הויז „אונזער היים״ פאר שניידער-כאלופנוקעס.

ארום 12 פארמיטאג האט זיך אויפ׳ן אונגעגעם פלאץ, זשעראסטקיעגע 10 פערזאמלט אנ׳עולם פון עטליכע הונדערט פערזאנען. האנדווערקער מיט זייערע פאמיליען, דעלעגאציעס פון די האנדווערקער-צעכען, שניידער, שמעדער, גראוווירער, בלעכער, פרווירער, וועבער, מאלער, מעטאל, טישלער, אלע מיט זייערע צעך-פעהנער. ס׳זענען אויך געווען פערטרעטען די יודישע כהלה דורך פרעזעס מגצבערג, און סעקרעטאר נאדעל. מאנינסטראט-לאוונוק אז׳ן דעבסקי, דער פעראנטוו „לאקאטאר״ און פיל אנדערע.

12 פארמיטאג עפענט דער לייטער פון בוי-קאאפעראטיוו „אונזער היים״ ה׳ י. מאגאקסבלאט די פייערליכקייטן, און דעם פארזיץ נעמט אויבער ארכיטעקט מארק פיון. ער בעמערקט די וויכטיגקייטן פון אזעלכע ארט קאאפעראטיווע הייזער און ווינשט די אינניציאטארען ערפאלג אין דער ארבייט.

נאכדעם, ווי ה׳ באלבערישסקי לייענט דער טעלעגראם פון ה׳ מאגאקסבלאט די פייערליכקייטן, און דעם פארזיץ נעמט אויבער ארכיטעקט מארק פיון. ער בעמערקט די וויכטיגקייטן פון אזעלכע ארט קאאפעראטיווע הייזער און ווינשט די אינניציאטארען ערפאלג אין דער ארבייט.

נאכדעם, ווי ה׳ באלבערישסקי לייענט דער טעלעגראם פון ה׳ י. אינסטאגראם, ווערט דער גרונדשטיין-לעגונג פון שרשטען קאאפעראטיוון הויז „אונזער היים״ פאר שניידער-כאלופנוקעס.

ארום 12 פארמיטאג האט זיך אויפ׳ן אונגעגעם פלאץ, זשעראסטקיעגע 10 פערזאמלט אנ׳עולם פון עטליכע הונדערט פערזאנען. האנדווערקער מיט זייערע פאמיליען, דעלעגאציעס פון די האנדווערקער-צעכען, שניידער, שמעדער, גראוווירער, בלעכער, פרווירער, וועבער, מאלער, מעטאל, טישלער, אלע מיט זייערע צעך-פעהנער. ס׳זענען אויך געווען פערטרעטען די יודישע כהלה דורך פרעזעס מגצבערג, און סעקרעטאר נאדעל. מאגינסטראט-לאוונוק אז׳ן דעבסקי, דער פעראנטוו „לאקאטאר״ און פיל אנדערע.

12 פארמיטאג עפענט דער לייטער פון בוי-קאאפעראטיוו „אונזער היים״ ה׳ י. מאגאקסבלאט די פייערליכקייטן, און דעם פארזיץ נעמט אויבער ארכיטעקט מארק פיון. ער בעמערקט די וויכטיגקייטן פון אזעלכע ארט קאאפעראטיווע הייזער און ווינשט די אינניציאטארען ערפאלג אין דער ארבייט.

נאכדעם, ווי ה׳ באלבערישסקי לייענט דער לייטער פון בוי-קאאפעראטיוו „אונזער היים״ ה׳ י. מאגאקסבלאט די פייערליכקייטן, און דעם פארזיץ נעמט אויבער ארכיטעקט מארק פיון. ער בעמערקט די וויכטיגקייטן פון אזעלכע ארט קאאפעראטיווע הייזער און ווינשט די אינניציאטארען ערפאלג אין דער ארבייט.

נאכדעם, ווי ה׳ באלבערישסקי לייענט דער לייטער פון בוי-קאאפעראטיוו „אונזער היים״ ה׳ י. מאגאקסבלאט די פייערליכקייטן, און דעם פארזיץ נעמט אויבער ארכיטעקט מארק פיון. ער בעמערקט די וויכטיגקייטן פון אזעלכע ארט קאאפעראטיווע הייזער און ווינשט די אינניציאטארען ערפאלג אין דער ארבייט.

דאס קינדער-מליכה׳לע פון לאדזער „טאז״
סצענעס און בילדער פון דער מאלאניע אין „זשיזשובסא״

עס וועט נושט זיין פאר קיינעם קיין נייעס צו דערצעהלען, אז לאדזער „טאז״ שיקט ארויס יעדען זומער אין זיין זומער-קאלאניע אין „קזשיזשובקי״ פון 1000 ארימע, קרענקלעכע און אויסגעמארטערטע קינדער פון די פאלקס-שולען און תלמוד-תורה׳ס.

דאגעגען וועט זיין א נייעס איבערצוגעבען, אז לאדזער „טאז״ האט פער וועהרט דער לייטונג פון דער קינדער-קאלאניע ארייגגעלאזען אויף „זשחוגגען״ און „וויזיטען״ צו די קינדער זייערע עלטערן.

דאס נעמט זיך דערפון, וואס די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז נאכדעם ווי די מאמע-מאמעס, שוועסטער-ברידער פערלאזען די קאלאניע, הויבען אן די יונגע פענסיאנערען צו בענקען אין דאס נעהם אוים צום קאפ פון די ערצוהערינס און עס האט אויך שלעכטע ווירקונג אויפ׳ן געזונד-צו-שטאנד פון די קינדער. אפטמאל האט בענקענוש אויך דערפיהרט, אז די קינדער פלעגען קראנק ווערען.

פערשטעהט זיך, אז דאס נושט ארייגלאזען די עלטערן צו די קינדער אויף דער קאלאניע — האט די מאמע-מאמעס נושט שטארק איבערראשט. יעדען געבען זיך אנ׳עצה אפילו מיט גרעסערע שווערינקייטען.

קומט דער זונטאג — זונטאג און נעווען דער טאג פון די זשהוגגען, וואס זענען אונט שוין פערבאטען — קומען צו פאהרען א צוויי הונדערט מאמע-מאמעס און שוועסטער-ברידער צו די קליינע קינדערלעך. זיי רינגלען ארום דעם גרויסען פארקאן פון דער קאלאניע, זעהען דעם בייטסלאזע, אין דער בייטסטע שפארעס אונ׳ם פלויס און שטעהען און ווארטען..

אין דער טאג א שעהנער, זענען די קינדער אין גרויסען הויף, אדער אין וואלד, וואס אין נושט ארומגעצוימט און די „זשהוגג״ קומט נושט אן אזוי שווער.

אין דער טאג א טריבער, ווי געלטען, למשל, שטעהען די עלטערן בייא די שטערע פארקאן-שטאכיטען און קוקען אויס א קינד, א פרעמד קינד באראי, רופען עס ווען נושט זיין פאר קיינעם קיין נייעס צו דערצעהלען, אז לאדזער „טאז״ שיקט ארויס יעדען זומער אין זיין זומער-קאלאניע אין „קזשיזשובקי״ פון 1000 ארימע, קרענקלעכע און אויסגעמארטערטע קינדער פון די פאלקס-שולען און תלמוד-תורה׳ס.

דאגעגען וועט זיין א נייעס איבערצוגעבען, אז לאדזער „טאז״ האט פער וועהרט דער לייטונג פון דער קינדער-קאלאניע ארייגגעלאזען אויף „זשחוגגען״ און „וויזיטען״ צו די קינדער זייערע עלטערן.

דאס נעמט זיך דערפון, וואס די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז נאכדעם ווי די מאמע-מאמעס, שוועסטער-ברידער פערלאזען די קאלאניע, הויבען אן די יונגע פענסיאנערען צו בענקען אין דאס נעהם אוים צום קאפ פון די ערצוהערינס און עס האט אויך שלעכטע ווירקונג אויפ׳ן געזונד-צו-שטאנד פון די קינדער. אפטמאל האט בענקענוש אויך דערפיהרט, אז די קינדער פלעגען קראנק ווערען.

פערשטעהט זיך, אז דאס נושט ארייגלאזען די עלטערן צו די קינדער אויף דער קאלאניע — האט די מאמע-מאמעס נושט שטארק איבערראשט. יעדען געבען זיך אנ׳עצה אפילו מיט גרעסערע שווערינקייטען.

קומט דער זונטאג — זונטאג און נעווען דער טאג פון די זשהוגגען, וואס זענען אונט שוין פערבאטען — קומען צו פאהרען א צוויי הונדערט מאמע-מאמעס און שוועסטער-ברידער צו די קליינע קינדערלעך. זיי רינגלען ארום דעם גרויסען פארקאן פון דער קאלאניע, זעהען דעם בייטסלאזע, אין דער בייטסטע שפארעס אונ׳ם פלויס און שטעהען און ווארטען..

אין דער טאג א שעהנער, זענען די קינדער אין גרויסען הויף, אדער אין וואלד, וואס אין נושט ארומגעצוימט און די „זשהוגג״ קומט נושט אן אזוי שווער.

אין דער טאג א טריבער, ווי געלטען, למשל, שטעהען די עלטערן בייא די שטערע פארקאן-שטאכיטען און קוקען אויס א קינד, א פרעמד קינד באראי, רופען עס פון אין הויסען זאגען און דער „סאלע״, אז די מאמע׳ש און דא.

אז דאס זהכעלע קומט ארויסצוזאגען, ווערען אויך נייגיריג די אויבערינע קינדער; מיט אייגעלעך פון פיינגעלעך און א שטייג, פון וואגען זיי וואלטען גערן ארויסגעפלויגען (שוין בלויז דער פאר, וואס זיי זענען אזוי צו זאגען פער שפארט, כאטש זיי אין בעסער געוועהנליך, ווי אין דער הויז) ליפען די קינדער ארום דעם פארקאן, זוכען אויס זייערע מאמעס, מאמעס. יעדע מינוט אנדערע פרייד-אויסרופען. מאמעס דערגעהנטערן זיך הארט צו דער שפארע, לאפען אן דאס קינדערישע קעפעל, האלטען עס אחן אויס הער.

און אז דאס קושענוש דורך בייזע זייטען פארקאן הערט אויף, הויבט מען אן אויספרעגען די קינדער: חיים׳ל, ווי געפעלט דיר דא? דא איז א סך בעסער ווי אין דער הויז, יא! האסט שוין עפיס צוגענומען? דען שוועסטער מאשעלע האט דיך געלאזט גרוסען און קושען. נאריר, כ׳האב דיר מיטגעבראכט דעם באלעם, ווערסט האבען זיך צו שפילען. האסט לאמט גוטע חברים?..

דער שמועס פערצוהט זיך אפטמאל צוגוג לאנג און ער איז נושט אונגאנצען אונאונטערעסאנט. פשוקאווע צו שטעהן זיך צוהערען צו אזא געשפרעך פון א יונגנטשקען, אפגעברענטען „טאז״-פעגסיאנער, וועלכער ווייס געגוי זיין וואנ, אויף קולא און דעקאראם..

פמעט אלע קינדער זענען צופרידען מיט׳ן ארט לעבען אין דער קאלאניע, וואו יעדער איינער פיהלט זיך, ווי א גלייכער בירגער פונ׳ם קינדער-מליכה׳לע.

דער אויסדרוק מיט די פערוועהרטע „זשהוגגען״ איז אבער, ווי עס איז צו זעהען נוט אונגאנצען קיין גערעמענגער. „טאז״ האט זיך גערעדט פערטראלטען, ווי דעם עגין בעסער צו רעגולירען. (ר)

ריזען-פראצעס מיט 324 עדות
וועט מארגען פארקומען איז לאדז

מארגען, דונסטאג, וועט זיך דא אנהויבען א פראצעס, וואס וועט וואהרשיינליך גערויערען 7 טעג און עס וועלען אויסגעהערט ווערען 324 עדות פון פערשוידענע שטעט און דערפיליען. בלויז די רייזע-קאסטען פון די עדות וועלען אגטרעגען העכער 10 טויזענד זל.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען זיצען 4 פערשוין, אנגעקלאגטע אין לעגומוטערען זיך מיט געפעלשטע דאקומענטען. וואס בערעכטיגן זיי בלומר׳שע צוזאמענצוגעמען געלד לטובת די אקציע דעמישע פערבאנדען אין וואַרשא.

אלס בע׳עולה׳שע טרעטען ארויס אין פראצעס פיל דאקטוירים, פראפעסאָרען, אינדוסטריעלער א.א.

אויפ׳ז פראנט
פון ארבייטסלאזיגקייט

אין לאדזער אינדוסטריע-ראיאן זענען פערגעגענענע וואך נעווען רעגיסטרירט 30805 ארבייטסלאזע, דערונטער אין לאדז 22058. אונטערשטיצונגען האבען פאריגע וואך בעקומען 9729 ארבייטסלאזע, אין לאדז 6805.

710 ארבייטער האבען פאריגע וואך פערלוירען זייערע בעשעפטיגונגען.

עקזעקוציע-לאקאל
פון דער שטייער מאכט

די לאדזער פינאנץ-קאמער האט געדינגען א גרויסען לאקאל אויף א מאגאזין פאר סעקוועסטרירטע סחורות דאס לאקאל געפינט זיך אויף פעטריקאווער 278. צוליב דעם זענען ליקווידירט געווארען די בוין-אויטינע צוויי סעקוועסטראציע-מאגאזינען אויף אגראדאווע און מאניווישקי-גאסען.

פערשאלטען בלוט
גרויסער שפאנענדער דראמאן פון דער היינטיגער צייט

(26. פארטזעצונג)

כאפיטעל 7

דער באנקיר ראזען האט פערנומען א פראכטפולע געבעדע אויף אינע פון די בעלעבסטע גאסען פון דער רעזידענץ שטאט זיין באנק-געשעפט האט זיך אבער געפונען אויף אנ׳אנדער גאס, נושט ווייט פון זיין וואוין-ארט.

מיר וועלען דערוויל שטעהען לאזען די אינערליכע פראכט און לוקסוס פון דעם באנקיר׳ס וואוינונג, ווי דאס וואלט פערנומען א סך צייט. דער באנקיר ראזען האט ווירקליך געוואוינט ווי א פירשט פון געלד, און אלס אזעלכער האט ער זיך אינגעשאפט די מעערסטע זאכען דער וועלט.

באנקיר ראזען געפינט זיך איצט אין זיין קאבינעט וואס אויהם גלייכצייטיג אלס ארבייטס-צימער. אבער דאס בעשווערענע קאבינעט האט זיך געפארען אן אנ׳אומ-געהויערער לוקסוס.

לאנגזאם האט ער זיך איצט שפאצירט אויפ׳ן ווייכען מעפיך הון-און צוריק. ד׳ יחענד ווענען בייא אויהם געווען פערלעגט אויף הונדערטען און זיין פלוכעוואטען קאפ האט ער גאהאלטען צווישען דער ברוסט. זיין פנים איז געווען א גלייכגעלטיגע און נושט געהאט אין זיך געהאט שום געשוקטעס.

זיין פנים איז איצט געווען פערציערט מיט אנ׳ערגעם פער שינע און ס׳האט אויסגעזעהן, ווי אויהם דרוקט עפעס אויפ׳ן הארץ א שווערער פינגאנציעלער אדער פאמיליען עגין.

ענדליך האט זיך דער באנקיר ארויפגעלאזט אויף א ווייכען געבעטען שטוהל און אנגעלעהנט זיינע הענד אויפ׳ן מיוש, אפאטעגרינג עטליכע מאל מיט אין שווער.

— עס קץ ווייטער אזוי מעהר נושט געהן, אלפרעד מוז זיך אינגמאל בעזינען, וואס ער וויל טון. מערקווירדיג א.ז דאס נאר, ווען איך וויל מיט אויהם רעדען וועגען דעם דאזיגען עינין, ווייכט ער תמיד אויעק דעם קאפ אין טאפ זאך, ער האט דאך קיין שום טיבה וועגען דער דאזיגער זאך צו צווייפלען. די גרעפין אדעלא איז דאך א וואגדער שעהן מיידעל און דערצו פון הויכען אדעל. און ווען אפילו דאס פערמעגען פון גראף איז ווייט נושט אזוי פיל, ווי מיינס איז ער דאך פארט אנ׳עושר. און אלפרעד ווידער דארף דאך אויף קיין געלד אויפערהויפט נושט קוקען. מיר איז דא זעהר ווייכמיג, אז איך זאל מיין איינציגען זוהן התונה מאכען פאר גרויסען אדעל. דאס לייכטזיניגע, אנגווייסענדע לעבען מיז איינמאל אויפהערען ער איז שוין א בחור איז די יאהרען און דארף שוין זיין רעף אין פוהרען א רעגעל-מעסיג פאמיליען-לעבען.

פלוצלינג האט מע אנגעקלאפט אין דער טור.

דער באנקיר האט פערקנייטשט דעם שטערען און גע-וואדען א שטרענגען בליק צו דער איינגאנגס-טור.

לאנגזאם האט זי זיך געעפענט אין א דינער אין א גאלא-פראק אין ארען אין צימער.

— ווי וואגסטו עס צו טון, מאקס? — האט דער מאגנאט א גשערט געגעבען.

— געטשולדיגט, גנעדיגער הער, דער קאסירער פרומהאלץ, ווינשט מיט אייך צו רעדען וועגען עפעס א ווייכטיגער אנגעלעגענהייט. — האט ער כמעט געצומערט.

— פרומהאלץ? — האט דער באנקיר געמורמעלט און זיי ופנים האט אנגענומען נאך א שטרענגערע מינע.

— זאל ער ארייגקומען! — האט דער לעצטער בע-פוילען.

אין קאבינעט האט זיך בעוויזען דער קאסירער.

— וואס האט דיך דא אחערגעפרעגט צו מיר אין דער דאזיגער שעה, פרומהאלץ? איך האב דאך דיר שוין א סך מאל געזאגט, אז דו זאלסט אין דער וואוינונג נושט אהערקומען מיט געשעפטליכע אנגעלעגענהייטען!

— איך וואלט מיר זוכער נושט ערלויבט, הער באן ראזען, אייער בעפעהל איבערצושרייבען, ווען די אנגעלע-גענהייט, וועלכע האט מיך דא איצט אהערגעבראכט, וואלט געווען א געשעפטליכע. עס האנדעלט זיך דא אין א זעהר דעליקאטען ענין. וויינען אייער השובן זוהן, האט פרומ-האלץ רוהיג געענטפערט.

באן ראזען האט געמאכט א זויערע מינע.

— וואס, איהר זייט בעאויפטראגט געווארען פון מיין זוהן, אז איהר זאלט מיר דא שמערען? — האט ער ביז געפרעגט.

— ניין, דאס נושט. איך קום איצט צו אייך הער באן ראזען, אין מיין אייגענעם וויזען

— נו לאמיר אזוי הערען אויר בין סוף-כל-סוף געשפאנט צו ווייסען וועגען וואס עס האנדעלט זיך דא.

דער הער באן ראזען האט בעפוילען, אז דעם יונגער, זאל איך אויסצא

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט־אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

א וואהל־פּרעזענט פאר'ן האנדעל?

נביאות וועגען א דעקרעט צו פערלייכטערן די שטייער־לאַסט און צו רעפאָרמירן דעם אומזאַץ־שטייער. — די איצטיגע וואהלען — א פּלעביסציט.

מיט'ן מאָמענט, ווען עס איז פיגאַ־רערגעלאָזט געוואָרען דער סוּם אין עס זענען אויסגעשריבען געוואָרען די נעץ וואהלען, איז קלאָר געוואָרען פאַר אַלע־מען, אַז די רעגירונג וועט אויסגיצען די „סוּמלאָזע" וואָלען אין אַרויסגעבען דעקרעטען וועגען פיל ברעגעדיק ווירט־שאַפטליכע פראַגען. וואָס פאָדערן שוין פון לאַנג א פערענטפערונג איז דאָך דער שכל חישר מחייב, אַז די רעגירונג, וואָס איז אַזוי שטאַרק אויסגעצויגן צו קאָמ־פּראָמיטירען אויף שריט און מרוט דעם סוּם, זאָל טאַקע אויסגיצען די „פּרעצ־הענד", וואָס זי האָט לויט דער קאָנסט־טוציע, און ווייזען דער בעפעלקערונג: נאָט, זעהט, ווער עס איז שולדיג דערין, וואָס די ווירטשאַפטליכע געזעצגעבונג האָט זיך נישט גערירט פון אָרט! פל זמן דער סוּם האָט געלעבט, האָט ער די רעגירונג גאָרנישט געלאָזט טון, אָבער איצט, אַז מ'ור זעגען שוין, ברוך השם, פּטור געוואָרען פון דער סוּם־אַנשוועג־נישט, וועלען מיר אויך ווייזען, וואָס מיר קאָנען אויפמאַך. איב מ'שטערט אונז נישט.

אַזוי איז מחייב דער שכל חישר.

ווי עס שטנט, האָלט עס טאַקע דער־בײַ, אַז דער מלוכה־פּרעזידענט זאָל איצט אַרויסגעבען א רייה דעקרעטען בנוגע ווירטשאַפטליכע ענינים. דער גוט־אינפאָרמירטער „אויליסטראַוואַנ־ קוריער צאַרושענני" שרייבט אין זיין נעכטיגען לייט־אַרטיקעל:

„שוין 2 און א האַלב יאָהר איז נישט ערשינען אין „רושענניק אויסטאָוו" קיין ווילכטיגער געזעץ פונ'ם ווירטשאַפטלי־כען געביט צוליב דעם שטענדיגען קאָ־פּלוקט פון סוּם מיט דער רעגירונג. דגם דאָס לעבען האָט אַרויסגערוקט זעהר פיל ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען, וואָס האָבען געפאָדערט, אַז מ'זאָל זיי היכף פערענטפערן. און אויב מ'זאָל וואַרטען דערמיט אויפ'ן נעעם סוּם, וועט מען שוין גוט אָפּשענדען, אויב מ'וועט זיי האָבען אין אַנ'אנדערהאַלבען יאָהר ארום ערלעדיגט. די דינאַמיק פון ווירטשאַפטליכען לעבען און מען מוז, ווי נישט אין ערלעדיגען די דרינגענדע ענינים פון דער ווירטשאַפט".

מען וויל נישט עפענען יודישע שולען אין ליטע

קאָוונע, (יט"א)

פאַרשטעהער פון דער יודישער קהלה אין ווילקאָ דווער בײַ קאָוונע האָבען זיך געוענדט צום מוניסטער וועגען עפענען דאָרט א שול פאַר יודישע קינ־דער. דער מוניסטער האָט אָבער געענט־פערט, אַז יודישע קינדער דאַרפען זיך לערנען אין ליטווישע שולען. ווילכאָ־דווער איז א קלען־שטעטעל מיט נאָ־בע 100 יודישע פאַמיליעס אין ביז הנעם דאָס האָט שטענדיג נישט קיין שול פאַר יודישע קינדער. דער אָרט־גער רב האָט אין אַנ'אינטערוועגן בײַם מלוכה־פּרעזידענט זיך שטאַרק געקלאָגט אויפ'ן בולדונגס־מינוסטער, וועלכער ער־לויבט נישט עפענען דאָס קיין יודישע שול. דער פּרעזידענט האָט נישט געענטפערט.

דייטש, יודיש, האלענדיש, אפריקאַניש

זאָלען שאַפען צוזאַמען א שפּראַך־אוניע

פון מ. פוכסמאַן

א געוויסער דייטשער שרייבער־פּשטעלער, חיינץ קלאָס, א קרוסט, איז אַרויס מיט אַנ'אינטערעסאַנטען אָפּרשלאָג: צו שאַ־פען א מין אונעץ פון אַלע פעלקער, וואָס רעדען אויף אַנדער שפּראַכען. די פעלקער זענען: דייטשען, האָלענדער, יודען, בורען (אַפּריקאַנעס) און אַנד.

געקומען צום דאָזיגען אויסטערלישען נעדאַנק איז ער דורכ'ן בעקענען זיך צופעלוג מיט דער יודישער שפּראַך און לומטעראַטור.

בײַ דער מלחמה — שרייבט ער האָבען זעהר א סך מענשען און פער־שורענע לענדער זיך געצויגען צו דער דייטשער שפּראַך, מיט וועלכער מ'האָט געקענט אויספאָהרען א וועלט נאָך דער מלחמה אָבער, זענען דייטשלאַנד האָט פערלוירען אינהרע קאָלאָניעס און אַלען אויך אַנגעשרומפּען געוואָרען, און זי אויסגעשטויסען געוואָרען און הונטערגרונט צווישען די וועלט־שפּראַ־כען. דעם אויפגאַנג פערגעהמען ענגליש און פראַנצויזיש.

און אָט וויל דער פּאַטריאָטישער דייטש ראַטעווען, אויב נישט זען קיין פאָטערלאַנד, טאָ לאָמיר זען מוטער־שפּראַך.

זען פלאַן און אָבער נישט קיין „פער־לאַפּערישער", ער וויל נישט, אַז אָט די אַלע פעלקער זאָלען זיך אַסימילירען אין דייטש, ער פערלאַנגט בלויז א מין קולטורעלע קאָאָפּעראַציע מיט גלייכע רעכט.

ער האָט שוין וועגען דעם געשריבען א רייה אַרטיקלען און איצט האָט ער אַרויסגעלאָזען וועגען דעם פּלאַן א גאַ־נצען זעהר אינטערעסאַנטען בוך. סיי אין זיינע אַרטיקלעך אין סיי אין זיין בוך שטעלט ער זיך אָפּ גאַנץ בעזונדער אויף יודען און יודיש. יודען זענען א וועלט־פאָלק, פערמאָגען אומעטום אַנ־דיגען, אַז מיר זענען אַגענטען פון גע־מאַנזום? לאַכט ער דערפון און האָפּ אויף בעסערע צייטען. ווען מיר וועלען לעבען און א וועלט פון פרייהייט און פּראָגרעס, גישט א הונטערען לעבען פון חשדים און שטעכענישען און הונ־טערדזוכלער

אָבער אונזער גאַנצע אָנשטרענגונג און די לעצטע עטלעכע צעהנדליג יאָהר, נאָכ'ן משכילישען בעריאָד, און דאָס געוועגדט דערויף, וואָס מעהר צו דער־ווייטערן יודיש פון דייטש, און דערפאַר דאָבען מיר דאָך זוכה געוועזען צו האָבען אַנ'אינגעגעם אַרינגעלען זאַפטיגען לשין, נישט קיין קוייערוועלש. צו איז נישט פאַרהאַן א מורא, אַז בײַ דער מינדסטער דער־הייהטערונג מיט דייטש זאָל אונזער יודיש זיך צושמעלצען אין יעגער גרויסער אויז דייטשער שפּראַך, ווי דער פלאַם פון א ליכטעל אין א שטיקאַרע?

די זעלבע מידה האָבען די קלענערע פעלקער אויך בנוגע דער געפאַלענער פּאַן־אַטראָפּע. אין מיר צוזאַמען נישט, אַז עס וועט אַנדערש זיין — ווערט שוין דער מיט אַלען אויסגעדריקט אונצופרוי צו פּילסודסקי'ס רעגירונג, וועלכע וועט מיט זען אָפּטרעטען פון א פאָלק־פעלעכס־לעגאַלער אויסזעהן און איז נישטא. אין ווע־גען אונפערקהרענגישען קאָנען. נאָר חלומ'ען פאָלוטשע קוגדער און משו־נעים."

—פס.

קריטישע לאַגע פון די יודען אין קובאַ

מען דאַרף נישט ראַטען אַהינצופאָהרען

פון ניו־יאָרק מעלדעט מען אונז:

ווי עס איז שוין געווען מוטגעטיילט פלאַנט אויצט דער פּרעזידענט פון קובאַ, געגעראַל מאַטשאַדאָ צו בעגרענצען די אומגראַציע קען קובאַ, כדי צו פערלאַנג־טערען די אַרבייטס־אַנזעקייט אין לאַנד. דער אומגראַציע קאָמיסאַר אין קובאַ מר. קאַרטאַ־אַ וועלכער איז געקומען קיין ניו־יאָרק אויף א קוראַטע בעזוך, האָט שוי קלערט, אַז די פּעגער צו בעגרענצען די אומגראַציע קען קובאַ, וועלען וואַר־שיינלעך ערשט אַרען און קראַפט טוף יאָהר. בײַ דעמאָלט וועלען די אומי־גראַנטען קאָנען אייגנקומען קיין קובאַ אַזוי פיל ווי בײַ אונז אויצט.

אַרום 12.000 אומגראַנטען פון פער־שידענע לענדער פון אַמעריקאַ קומען אַרייין יעדעס יאָהר קיין קובאַ האָט ער כלערט דער אומגראַציע קאָמיסאַר, אַרום 2.000 פון זיי זענען יודישע אומי־גראַנטען, וועלכע קומען הויפּטזעכלעך פון פּוילען, רומעניע און רוסלאַנד, אָבער אויסער דער 12.000 אומגראַנטען קומען אַרייין נאָך 20.000 סעזאָן אַרבייטער אין קובאַ יעדעס יאָהר פון האַוואַנע און סאַנטיאַגאָ דאָמינגאָ, די דאָזיגע סעזאָן אַרבייטער קאָהרען זיך צוריק אין זייע־רע לענדער נאָכדעם ווי זיי האָבען פער־ענדיגט די אַרבייט אין די צוקער און טאַבאַק פּלאַנטאַציעס אין קובאַ.

די מעהרהייט פון די 12.000 יודען, וואָס לעבען איצט אין קובאַ, געפינען זיך אין א שלעכטער עקאָנאָמישער לאַ־גע, זיי לעבען זעהר שלעכט אין אַרבייטען אין פערשודענע אינדוסטריען.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון די יודען אין קובאַ אין אַזוי שלעכט, אַז אין פיל פאַלען לעבען פון 5 ביז 6 פערזאָן אין אין צימער, נישט האָבענדיג קיין מעג־ליכקייט צוריקצופאָהרען אין די לענדער, פון וואַנען זיי זענען געקומען.

(ענדע זייט 6)

ענגלישע עפענטליכע מיינונג גינסטיגער פאַר'ן ציוניזם, ווי די לייבאַר־רעגירונג

די יודישע פּראָטעסטען זענען אין איינקלאַנג מיט דער עפענטליכער מיינונג אין ענגלאַנד. — שוי־בעריכט טרעפט אָן אויף א שאַרפער קריטיק אין דער גאַנצער ענגלישער פּרעסע. — דער גרויס־מופטי אַלס בייזער גייסט אין די יודיש־אַראַבישע בעציהונגען. — די נאָהנסטע ארץ־ישראל־דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט אַלס דער טאָן פון ענטשיידונג.

(א בריף פון לאָנדאָן צום „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון א. פּוניאַנסקי

א גוטע עפּאָכע איז אונזערע קאַמפּען אין אַנשטרענגונגען פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער היים איז געווען דאָס פער־נאַנגענע יאָהר. דאָס יאָהר שטאָהט אונ־טער דעם צייכען פון די אויגוסט־נע־טעהענישען אין ארץ ישראל. די לאַנגע האָט זיך אויף אַזוי ווייט געענדערט, די פּאָזיציע האָט זיך אַזוי שטאַרק געבע־טען. אַז פון אונזערע בעשטרעבונגען צו פערגרעסערען אונזער אַרבייט אין ארץ ישראל, צו פערשטאַרקען דעם עם פון איינבוירען אין דער יודישער נאַ־ציאָנאַלער היים, האָט זיך די נאַנצע ציו־נוסטישע פּאָלוטיק געמוזט ענדערן אויף צו אויפצוהאַלטען דאָס, וואָס מיר האָ־בען בעקומען אין ארץ ישראל דער־גרייכט מיט אונזער בלוט און גלויבען אין דער צוקונפט.

צוריקגעהענדיג צום אויסגאַנגס־פּונקט פון אונזערע בעמערקונגען, קאָנען מיר פעסטשטעלען, אַז אין דער הינזיכט האָ־בען מיר, פּוילישע יודען, מיט אַזוי זאָרג אין מיט אַזוי צרה וועגען, ווי די דייט־שע יודען... אין פּוילען העט זיך דער יודישער וועהלער כאָטש נישט דערפען הרעבען דעם קאָפּ אויבער דעם פּראָב־לעם: פאַר וועמען זאָל ער אין טאָג פון די וואהלען אָפּגעבען זיין שטים.

דאָס, וואָס אין דייטשלאַנד און צוליב דער־מודענע סבות אונטערגלייך, אין בײַ אונז א פּשוט'ע ווירטשאַפטליכע און פּאָ־ליטישע גלייטוועגדיגקייט, אַנ'אינגעגע אינאָפּהענגיגע יודישע פאָלוטיק און נאָר א פעשטעטיגונג פון דעם פאַקט, אַז אין פּוילען לעבט א קאָמפּאַקטער יודישער כביר מיט אַנ'אינגענעם נאַציאָנאַל־קול־טורעלען פּרצוף און מיט א ספּעציפי־שער עקאָנאָמישער סטרוקטור. און די כאָנסעקוענץ פון אַנ'אינגעגער יודישער פאָלוטיק איז די אונאָפּהענגיגע שטע־לונג בײַ די פּאַרלאַמענט־וואהלען.

אַנ'אינגעגע יודישע לוסטע — דאָס איז דורכאויס א פאָזיטיוו פּראָגראַם, אָבער נישט קיין נעגאַציע און דער בע־צוהונג פון דער אָדער אַנדער פאָלוטי־שער גרופּע, מיר עגער אַנדער שטעלונג אַזא אָדער אַנ'אַנדער שטעלונג לגבי די לאַנערען, וואָס וועלען זיך שטעלען צו די וואהלען. מיר וועלען האָבען די גע־לעגענהייט זיך אַרויסצוואָגען וועגען דער ווירטשאַפטליכער פאָלוטיק פון דער סאַ־נאַציע, וועלכע איז אַרויסגעפערעטען אויף דער אַרענע מיט'ן לאָזונג צו בעזייטיגען דעם ווירטשאַפטליכען אַנטיסעמיטיזם, און לאָזען אויף אַלע בײַם אַלטען, ווי עס איז געווען אין די צייטען פון „כ'יענע־פּיאַסט"... מיר וועלען אויך האָבען די גלעגענהייט זיך צוצוקוקען, ווי די דעמאָראַטישע לאָזונגען זעהען אויס אין דער ווירקליכקייט, און דער עיקר, ווען עס געהט וועגען דער יודישער בעפעלקערונג און איהרע פּאָסיטיוויטען.

נאַ'אינגעגע יודישע לוסטע צו די וואהלען שעפּט נישט איהר זכות הקיום און איהר מאָראַלישע בערעכטיגונג פון דער נעגאַטיווער שטעלונג צו די אַנדערע לאַגערן, נאָר פון דעם פּשוט'ען פּיאַלע־נישען פאַקט, אַז די ספּעציפישע אונטע־רעסען פון דער 3־מיליאָנער יודישער בעפעלקערונג און פּוילען קאָן נאָר פער־מיטלען א יודישע פאָרשטעהערשאַפט און נישט קיין שום אַנדערע.

מ'וואָלט געווען א חרפה אויבערצו־חזר'ן אַזעלכע פּרימיטיווע אמת'ן, ווען נישט דער סוריאָן, וואָס האָט זיך גע־טראָפען בײַ די פרוהערדיגע וואהלען אינ'ם נעשטאַלט פון יודישע... סאַנא־טאָרען. אויב עמיץ איז למשל קדאַנס געוואָרען אויף דער מאָדערנער אַנטי־פּאַרלאַמענטאַרישער־קראַנקהייט, מעג ער נאַנץ זיכער סומפּאַטיזירען מיט דער סאַנאַציע, אָבער וועלכער יוד קאָן דאָס גלויבען, אַז די סאַנאַציע איז בעשאַפען געוואָרען צו פערטרעטען די ספּעציע־לי־שע אינטערעסען פון דער יודישער בע־פעלקערונג?

נאָך 4 יאָהר טעמונקייט פון דער סאַ־נאַציע, וועט דער יודיש־סאַנאַטאָרישער קוריאָז מסתמא זיך שוין נישט אויפער־הזר'ן...

מיר, פּוילישע יודען, געפינען זיך ניט אין דער פערלעגענהייט, וואָס אונזערע פרוידער אין דייטשלאַנד... מיר דאַרפען נישט אויסקלייבען צווישען אַנטיסעמי־טען און „פּוילע־סעמיטען".

מיר וועלען וואהלען — אויף א יודי־שער לוסטע.

דר. ו. בערקעלהאַמער

דר. ווייל נישט עפענען יודישע שולען אין ליטע

קאָוונע, (יט"א)

פאַרשטעהער פון דער יודישער קהלה אין ווילקאָ דווער בײַ קאָוונע האָבען זיך געוענדט צום מוניסטער וועגען עפענען דאָרט א שול פאַר יודישע קינ־דער. דער מוניסטער האָט אָבער געענט־פערט, אַז יודישע קינדער דאַרפען זיך לערנען אין ליטווישע שולען. ווילכאָ־דווער איז א קלען־שטעטעל מיט נאָ־בע 100 יודישע פאַמיליעס אין ביז הנעם דאָס האָט שטענדיג נישט קיין שול פאַר יודישע קינדער. דער אָרט־גער רב האָט אין אַנ'אינטערוועגן בײַם מלוכה־פּרעזידענט זיך שטאַרק געקלאָגט אויפ'ן בולדונגס־מינוסטער, וועלכער ער־לויבט נישט עפענען קיין יודישע שול. דער פּרעזידענט האָט קיין תשובה נישט געגעבען.

אונטער דער אייגענער פאהן

די יודען אין דייטשלאַנד געפינען זיך אויצט אין שייכות מיט די וואהלען צום דייטשען פּאַרלאַמענט אין א גרויסער פערלעגענהייט, אין וועלכער מער, פון לויטע יודען, וועלען זיך פריך השם נישט געפינען... די דייטשע יודען וויסען גוט, אויף וועלכער לוסטע צו שטימען... בײַם אויצט האָט מען פון אַזעלכע שווערונגקי־טען נישט געוואוסט, וואָרום עס איז גע־ווען אין דייטשלאַנד א רעמאָקראַטישע פאַרטיי אין אויף דער לוסטע פון דער ראַזיגער פאַרטיי האָבען שטענדיג אויפ'ן ערשטען אָרט פונגערירט מענשען מיט יו־דישע נעמען. די דאָזיגע פאַרטיי איז אויצט ליקווידירט געוואָרען און אויהרע מיטגלידער האָבען זיך אַריינגעגלידערט אין דער גרעסער „שטאַטס־פּאַרטיי", און דעמעסטוועגן שפּיין עס שטעהט דער „אָרדען פון יונג־דייטשלאַנד", וואָס טראָגט א ריין „ראַסען־אַרישען" כאַראַקטער. מיט דעם אויסנאַהם פון געוויסע אַסוימילא־טאָרישע קרייזען, וועלכע האָבען זיך על רגל אחת אויפגעבויט א נאַרישע טעאָ־ריע, אַז די אַנטיסעמיטישע אויבערצייג־גונגען זענען א פּרוואָס־זאַך פון די בע־יינדערע פיהרער — קאָנען די דייטשע יודען נישט שטימען אויף דער לוסטע פון דער דאָזיגער פּאַרטיי, און וואהר־שיינליך וועלען זיי עס טאַקע נישט טון פון אַלע רוכטיגען אין דייטשלאַנד קומט גאָר פאַר יודען אין חשבון בלויז די סאָ־ציאַל־דעמאָקראַטיע.

די דאָזיגע רוכטונג שטעהט, וואָס א אמת, אויפ'ן קלאַסע־שטאַנדפּונקט, און דאָס רוב יודען געהערט דאָך צום בור־גערלוכען שטאַנד. אָבער די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע שטעהט אויפ'ן שטאַנד־פּונקט פון פּילער בורגערלוכער גלייכבע־רעכטיגונג, און דאָס איז אין אויצטיגען מאָמענט דאָס ענטשיידענדע. דאָס, וואָס אייפ'ן צעהנטען אָרט פון דער קאַנדי־דאַטען־לוסטע פון קאַטוילישען צענטרום און בערלינער יודישער קהלה, דער ציוניסט קאַרעסקי — וועט נישט האָבען קיין שטאַרקען אינפלוס אויף די יודי־שע וועהלער, טריין דעם, וואָס דאָס איז פאַר יודען אַזוי ווייט געענדערט, די פּאָזיציע האָט זיך אַזוי שטאַרק געבע־טען. אַז פון אונזערע בעשטרעבונגען צו פערגרעסערען אונזער אַרבייט אין ארץ ישראל, צו פערשטאַרקען דעם עם פון איינבוירען אין דער יודישער נאַ־ציאָנאַלער היים, האָט זיך די נאַנצע ציו־נוסטישע פּאָלוטיק געמוזט ענדערן אויף צו אויפצוהאַלטען דאָס, וואָס מיר האָ־בען בעקומען אין ארץ ישראל דער־גרייכט מיט אונזער בלוט און גלויבען אין דער צוקונפט.

צוריקגעהענדיג צום אויסגאַנגס־פּונקט פון אונזערע בעמערקונגען, קאָנען מיר פעסטשטעלען, אַז אין דער הינזיכט האָ־בען מיר, פּוילישע יודען, מיט אין זאָרג אין מיט אין צרה וועגען, ווי די דייט־שע יודען... אין פּוילען העט זיך דער יודישער וועהלער כאָטש נישט דערפען הרעבען דעם קאָפּ אויבער דעם פּראָב־לעם: פאַר וועמען זאָל ער אין טאָג פון די וואהלען אָפּגעבען זיין שטים.

דאָס, וואָס אין דייטשלאַנד און צוליב דער־מודענע סבות אונטערגלייך, אין בײַ אונז א פּשוט'ע ווירטשאַפטליכע און פּאָ־ליטישע גלייטוועגדיגקייט, אַנ'אינגעגע אינאָפּהענגיגע יודישע פאָלוטיק און נאָר א פעשטעטיגונג פון דעם פאַקט, אַז אין פּוילען לעבט א קאָמפּאַקטער יודישער כביר מיט אַנ'אינגענעם נאַציאָנאַל־קול־טורעלען פּרצוף און מיט א ספּעציפי־שער עקאָנאָמישער סטרוקטור. און די קאָנסעקוענץ פון אַנ'אינגעגער יודישער פאָלוטיק איז די אונאָפּהענגיגע שטע־לונג בײַ די פּאַרלאַמענט־וואהלען.

אַנ'אינגעגע יודישע לוסטע — דאָס איז דורכאויס א פאָזיטיוו פּראָגראַם, אָבער נישט קיין נעגאַציע און דער בע־צוהונג פון דער אָדער אַנדער פּאָ־ליטישער גרופּע, וואָס האָט זיך גע־טראָפען בײַ די פרוהערדיגע וואהלען אינ'ם נעשטאַלט פון יודישע... סאַנא־טאָרען. אויב עמיץ איז למשל קדאַנס געוואָרען אויף דער מאָדערנער אַנטי־פּאַרלאַמענטאַרישער־קראַנקהייט, מעג ער נאַנץ זיכער סומפּאַטיזירען מיט דער סאַנאַציע, אָבער וועלכער יוד קאָן דאָס גלויבען, אַז די סאַנאַציע איז בעשאַפען געוואָרען צו פערטרעטען די ספּעציע־לי־שע אינטערעסען פון דער יודישער בע־פעלקערונג?

נאָך 4 יאָהר טעמונקייט פון דער סאַ־נאַציע, וועט דער יודיש־סאַנאַטאָרישער קוריאָז מסתמא זיך שוין נישט אויפער־הזר'ן...

מיר, פּוילישע יודען, געפינען זיך ניט אין דער פערלעגענהייט, וואָס אונזערע פרוידער אין דייטשלאַנד... מיר דאַרפען נישט אויסקלייבען צווישען אַנטיסעמי־טען און „פּוילע־סעמיטען".

מיר וועלען וואהלען — אויף א יודי־שער לוסטע.

דר. ו. בערקעלהאַמער

דייטש, יודיש, האלענדיש, אפריקאַניש

זאָלען שאַפען צוזאַמען א שפּראַך־אוניע

פון מ. פוכסמאַן

א געוויסער דייטשער שרייבער־פּשטעלער, חיינץ קלאָס, א קרוסט, איז אַרויס מיט אַנ'אינטערעסאַנטען פּאָרשלאָג: צו שאַ־פען א מין אונעץ פון אַלע פעלקער, וואָס רעדען אויף אַנדערע שפּראַכען. די פעלקער זענען: דייטשען, האָלענדער, יודען, בורען (אַפּריקאַנעס) און אַנד.

געקומען צום דאָזיגען אויסטערלישען נעדאַנק איז ער דורכ'ן בעקענען זיך צופעלוג מיט דער יודישער שפּראַך און לומטעראַטור.

בײַ דער מלחמה — שרייבט ער האָבען זעהר א סך מענשען און פער־שורענע לענדער זיך געצויגען צו דער דייטשער שפּראַך, מיט וועלכער מ'האָט געקענט אויספאָהרען א וועלט נאָך דער מלחמה אָבער, זענען דייטשלאַנד האָט פערלוירען אינהרע קאָלאָניעס און אַלען אויך אַנגעשרומפּען געוואָרען, און זי אויסגעשטויסען געוואָרען און הונטערגרונט צווישען די וועלט־שפּראַ־כען. דעם אויפגאַנג פערגעהמען ענגליש און פראַנצויזיש.

און אָט וויל דער פאַטריאָטישער דייטש ראַטעווען, אויב נישט זען קיין פאָטערלאַנד, טאָ לאָמיר זען מוטער־שפּראַך.

זען פלאַן און אָבער נישט קיין „פער־לאַפּערישער", ער וויל נישט, אַז אָט די אַלע פעלקער זאָלען זיך אַסימילירען אין דייטש, ער פערלאַנגט בלויז א מין קולטורעלע קאָאָפּעראַציע מיט גלייכע רעכט.

ער האָט שוין וועגען דעם געשריבען א רייה אַרטיקלען און אויצט האָט ער אַרויסגעלאָזען וועגען דעם פּלאַן א גאַ־נצען זעהר אינטערעסאַנטען בוך. סיי אין זיינע אַרטיקלעך אין סיי אין זיין בוך שטעלט ער זיך אָפּ גאַנץ בעזונדער אויף יודען און יודיש. יודען זענען א וועלט־פאָלק, פערמאָגען אומעטום אַנ־דיגען, אַז מיר זענען אַגענטען פון גע־מאַנזום? לאַכט ער דערפון און האָפּ אויף בעסערע צייטען. ווען מיר וועלען לעבען אין א וועלט פון פרייהייט און פּראָגרעס, נישט א הונטערען לעבען פון חשדים און שטעכענישען און הונ־טערדזוכלער

אָבער אונזער גאַנצע אָנשטרענגונג און די לעצטע עטלעכע צעהנדליג יאָהר, נאָכ'ן משכילישען בעריאָד, און דאָס געוועגדט דערויף, וואָס מעהר צו דער־ווייטערן יודיש פון דייטש, און דערפאַר דאָבען מיר דאָך זוכה געוועזען צו האָבען אַנ'אינגעגעם אַרינגעלען זאַפטיגען לשין, נישט קיין קוייערוועלש. צו איז נישט פאַרהאַן א מורא, אַז בײַ דער מינדסטער דער־הייהטערונג מיט דייטש זאָל אונזער יודיש זיך צושמעלצען אין יעגער גרויסער אויז דייטשער שפּראַך, ווי דער פלאַם פון א ליכטעל אין א שטיקאַרע?

די זעלבע מידה האָבען די קלענערע פעלקער אויך בנוגע דער געפאַלענער פּאַן־אַטראָפּע. אין מיר צוזאַמען נישט, אַז עס וועט אַנדערש זיין — ווערט שוין דער מיט אַלען אויסגעדריקט אונצופרוי צו פּילסודסקי'ס רעגירונג, וועלכע וועט מיט זען אָפּטרעטען פון א פאָלק־פעלעכס־לעגאַלער אויסזעהן און איז נישטא. אין ווע־גען אונפערקהרענגישען קאָנען. אין דער חלומ'ען פאָלוטשע קוגדער און משו־נעים."

—פס.

קריטישע לאַגע פון די יודען אין קובאַ

מען דאַרף נישט ראַטען אַהינצופאָהרען

פון ניו־יאָרק מעלדעט מען אונז:

ווי עס איז שוין געווען מוטגעטיילט פלאַנט אויצט דער פּרעזידענט פון קובאַ, געגעראַל מאַטשאַדאָ צו בעגרענצען די אומגראַציע קען קובאַ, כדי צו פערלאַנג־טערען די אַרבייטס־אַנזעקייט אין לאַנד. דער אומגראַציע קאָמיסאַר אין קובאַ מר. קאַרטאַ־אַ וועלכער איז געקומען קיין ניו־יאָרק אויף א קוראַטע בעזוך, האָט שוי קלערט, אַז די פּעגער צו בעגרענצען די אומגראַציע קען קובאַ, וועלען וואַר־שיינלעך ערשט אַרען און קראַפט טוף יאָהר. בײַ דעמאָלט וועלען די אומי־גראַנטען קאָנען אייגנקומען קיין קובאַ אַזוי פיל ווי בײַ אונז איצט.

אַרום 12.000 אומגראַנטען פון פער־שידענע לענדער פון אַמעריקאַ קומען אַרייין יעדעס יאָהר קיין קובאַ האָט ער כלערט דער אומגראַציע קאָמיסאַר, אַרום 2.000 פון זיי זענען יודישע אומי־גראַנטען, וועלכע קומען הויפּטזעכלעך פון פּוילען, רומעניע און רוסלאַנד, אָבער אויסער דער 12.000 אומגראַנטען קומען אַרייין נאָך 20.000 סעזאָן אַרבייטער אין קובאַ יעדעס יאָהר פון האַוואַנע און סאַנטיאַגאָ דאָמינגאָ, די דאָזיגע סעזאָן אַרבייטער קאָהרען זיך צוריק אין זייע־רע לענדער נאָכדעם ווי זיי האָבען פער־ענדיגט די אַרבייט אין די צוקער און טאַבאַק פּלאַנטאַציעס אין קובאַ.

די מעהרהייט פון די 12.000 יודען, וואָס לעבען איצט אין קובאַ, געפינען זיך אין א שלעכטער עקאָנאָמישער לאַ־גע, זיי לעבען זעהר שלעכט אין אַרבייטען אין פערשודענע אינדוסטריען.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון די יודען אין קובאַ איז אַזוי שלעכט, אַז אין פיל פאַלען לעבען פון 5 ביז 6 פערזאָן אין אין צימער, נישט האָבענדיג קיין מעג־ליכקייט צוריקצופאָהרען אין די לענדער, פון וואַנען זיי זענען געקומען.

(ענדע זייט 6)

ענגלישע עפענטליכע מיינונג גינסטיגער פאַר'ן ציוניזם, ווי די לייבאַר־רעגירונג

די יודישע פּראָטעסטען זענען אין איינקלאַנג מיט דער עפענטליכער מיינונג אין ענגלאַנד. — שוי־בעריכט טרעפט אָן אויף א שאַרפער קריטיק אין דער גאַנצער ענגלישער פּרעסע. — דער גרויס־מופטי אַלס בייזער גייסט אין די יודיש־אַראַבישע בעציהונגען. — די נאָהנסטע ארץ־ישראל־דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט אַלס דער טאָן פון ענטשיידונג.

(א בריף פון לאָנדאָן צום „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון א. פּוניאַנסקי

א גוטע עפּאָכע איז אונזערע קאַמפּען אין אַנשטרענגונגען פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער היים איז געווען דאָס פער־גאַנגענע יאָהר. דאָס יאָהר שטעהט אונ־טער דעם צייכען פון די אויגוסט־נע־טעהענישען אין ארץ ישראל. די לאַנגע האָט זיך אויף אַזוי ווייט געענדערט, די פּאָזיציע האָט זיך אַזוי שטאַרק געבע־טען. אַז פון אונזערע בעשטרעבונגען צו פערגרעסערען אונזער אַרבייט אין ארץ ישראל, צו פערשטאַרקען דעם עם פון איינבוירען אין דער יודישער נאַ־ציאָנאַלער היים, האָט זיך די נאַנצע ציו־נוסטישע פּאָלוטיק געמוזט ענדערן אויף צו אויפצוהאַלטען דאָס, וואָס מיר האָ־בען בעקומען אין ארץ ישראל דער־גרייכט מיט אונזער בלוט און גלויבען אין דער צוקונפט.

צוריקגעהענדיג צום אויסגאַנגס־פּונקט פון אונזערע בעמערקונגען, קאָנען מיר פעסטשטעלען, אַז אין דער הינזיכט האָ־בען מיר, פּוילישע יודען, מיט אין זאָרג אין מיט אין צרה וועגען, ווי די דייט־שע יודען... אין פּוילען העט זיך דער יודישער וועהלער כאָטש נישט דערפען הרעבען דעם קאָפּ אויבער דעם פּראָב־לעם: פאַר וועמען זאָל ער אין טאָג פון די וואהלען אָפּגעבען זיין שטים.

דאָס, וואָס אין דייטשלאַנד און צוליב דער־מודענע סבות אונטערגלייך, אין בײַ אונז א פּשוט'ע ווירטשאַפטליכע און פּאָ־ליטישע גלייטוועגדיגקייט, אַנ'אינגעגע אינאָפּהענגיגע יודישע פאָלוטיק און נאָר א פעשטעטיגונג פון דעם פאַקט, אַז אין פּוילען לעבט א קאָמפּאַקטער יודישער כביר מיט אַנ'אינגענעם נאַציאָנאַל־קול־טורעלען פּרצוף און מיט א ספּעציפי־שער עקאָנאָמישער סטרוקטור. און די קאָנסעקוענץ פון אַנ'אינגעגער יודישער פאָלוטיק איז די אונאָפּהענגיגע שטע־לונג בײַ די פּאַרלאַמענט־וואהלען.

אַנ'אינגעגע יודישע לוסטע — דאָס איז דורכאויס א פאָזיטיוו פּראָגראַם, אָבער נישט קיין נעגאַציע און דער בע־צוהונג פון דער אָדער אַנדער פּאָ־ליטישער גרופּע, וואָס האָט זיך גע־טראָפען בײַ די פרוהערדיגע וואהלען אינ'ם נעשטאַלט פון יודישע... סאַנא־טאָרען. אויב עמיץ איז למשל קדאַנס געוואָרען אויף דער מאָדערנער אַנטי־פּאַרלאַמענטאַרישער־קראַנקהייט, מעג ער נאַנץ זיכער סומפּאַטיזירען מיט דער סאַנאַציע, אָבער וועלכער יוד קאָן דאָס גלויבען, אַז די סאַנאַציע איז בעשאַפען געוואָרען צו פערטרעטען די ספּעציע־לי־שע אינטערעסען פון דער יודישער בע־פעלקערונג?

נאָך 4 יאָהר טעמונקייט פון דער סאַ־נאַציע, וועט דער יודיש־סאַנאַטאָרישער קוריאָז מסתמא זיך שוין נישט אויפער־הזר'ן...

מיר, פּוילישע יודען, געפינען זיך ניט אין דער פערלעגענהייט, וואָס אונזערע פרוידער אין דייטשלאַנד... מיר דאַרפען נישט אויסקלייבען צווישען אַנטיסעמי־טען און „פּוילע־סעמיטען".

מיר וועלען וואהלען — אויף א יודי־שער לוסטע.

דר. ו. בערקעלהאַמער

אַמטען וועלען נישט מעהר דערלאָזט ווערען.

פאָרשטעהער פון אַלע מלוכות אין פּאָלקערבונד דאָס דאָבען שאַרף פער־אורטיילט די פּאָלוטיק פון דער ברומ־שער רעגירונג. נאָך יעדער אַנדער, אינ־שלעכטערונג די ציוניסטען אַלען האָבען זיך אָפּגעהאַלטען זיין אָנגעהאַלטען וועלכע עס איז געטשלאָסען שרוט. „ווייל אַנ'־אויספאָרשונג קאָמען א געהאַט דאָך קיין ארץ ישראל. „ווייל מען קען נישט פער־אורטיילען בײַ מען האָט נישט גע־משפט". עס איז קיינעם נישט אַנגע־פאַלען, אַז די קאָמיסיע גופא איז גע־ווען נישט מעהר ווי א אינסטרומענט אין די הענד פון דער קאָלאָניאַ

טעקסטיל-אינדוסטריע אנטלויפט פון לאדז

פירמעס גייער און שטיינערט בויען פאַבריקן אויף דער פּראַוינץ

צאלונ'ן שעדלוכן דעגלאַציע-פּלאַן פון לאָדז, מיט וועלכן דער אויצשוסער מאַנוסקריפּט וויל איבן מזפה זיין, ווי אויך צולוב דעם, וואָס לאָדז האָט נושט קיין וואַסער — איז אין די קרוזן פון די לאָדזער נרוים-אינדוסטריעלער עגמשטאַנען אַ פּלאַן צו לוקווידירן מוילוטן זוערע פאַבריקן אין לאָדז און זיי אויפבערפלאַנצן אין אַזעלכע שטעט אין פּוילן, וואו עס זענען פאַרהאַן מעכלען און וואו די אָרד-שטחים ערלויבן אויף גרויסער פּגאַנדערפאַרבאַנג פון די פאַבריקן.

מען דראהט צו שליסען די פאַבריקען צוליב גאַרן-יקרות

כאָטש עס איז שוין געשאַפן געוואָרן אַ קאָנסאָרציום פון גאַרן-אָפּגעהאַלטער (וועבערייען), איז דער דוחק אין פּוימוואָל-גאַרן און לאָדז נאָך נושט אונגאַנצען ליקווידירט. איצט פאָדערן נאָך די פאַראינטערעסירטע וועבערייען, אַז די פּוימוואָל-שפּונערס זאָלען דערוצירן די פּרוזען פון פּוימוואָל-גאַרן, אויב נושט דראָהען זיי צו שליסען אויף אַ צייט די פאַבריקען און אַזוי אַרום אונגאַנצען אָפּשטעלען די אינקויפונגען פון פּוימוואָל-גאַרן.

א שטרייק איז שטריקער-בראַנזשע?

ארבייטער פאַרערו רעגולירעו די לוינען

(—) אין לאָקאַל פון יידישען מעשק-מול-פאַבריקען אין גלעטען פאָרגעקומען אַ גרויסע פּערזאַמלונג פון עטלוכע הונדערט שטריקער-אַרבייטער. ס'איז בעריכרט געוואָרען די פראַגע וועגען דעם, אַז בעת'ן שטולשטאַנד אין דעם אינדוסטריע-צווייג האָט מען גערישען די לוינען אויף 50—60 פּראָצענט. איצט פאָדערן די אַרבייטער די לוינען לויט'ן בעשטימטען טאַריף.

געטען האָבען שוין די שטריקער אונטערנעהמער דערהאַלטען אַזאַ אָפּ-דערונג פון די אַרבייטער. פון מיטוואָך אָוועד אין די אַרבייטער-געבער געגעבען געוואָרען צייט צו ערלערען דעם ענין, און נעגעגפאַל זוכט דאָגערשטאָג פרוה געוואָרען ווערען די אַרבייטער און אַלע שטריקער-וואַרשטאַטען.

אויבער-קאַנטאָר פאַדראַבינעק

וועט ימים נוראים דאַוונען אין „פּילהאַרמאָניע"

מען מעלט אונז מיט: חנוכּה-טאָג ימים נוראים ווערט 20 יאָהר. זיי עס הערען זיך ראש-השנה און יום-כּפּור די ימים-נוראים-דיגע תּפלות אין „פּילהאַרמאָניע". צוליב דעם דאַזיגען יובילעאום, האָט דער בית-תּפלה-קאָמיטעט זיך בעמיהט, אַז די הייליגע ימים-נוראים זאָל די „פּילהאַרמאָניע" בעשטענט ווערען מיט דעם שענסטען און בעסטען, וואָס עס האָט זיך אויסגעטאָן אין גנינה. אויסגעצייכנט די געלעגענהייט, וואָס דער בעלזסמאָער אויבער-קאַנטאָר ד"ר מאיר פּאַדראַבינעק, וועלכער איז אַנאַ ושורט געוואָרען אויף די ימים-נוראים קען ניט-יאָרק, נאָר צוליב וועגן-שוועריגקייטען האָט ער נושט געקאָנט אָנגעמען דעם אַנגאַשמענט, האָט דער בית-תּפלה קאָמיטעט בעשלאָסען אויהם צו אַנגאַ ושורען אויף די ימים נוראים אין „פּילהאַרמאָניע".

די לאָדזער יידישע מתפּללים וועלען האָבען אַנעונג רוהיג פון ה' מאיר פּאַדראַבינעק'ס הערצינגער תּפלה אין גנינה.

דער יום-טוב פון די לאדזער פאַבריקס-ספּארט-קלובען

אנשטאט דעם מלוכה-פּרעזידענט איז צו דער פייערונג געקומען ארבייטס-מיניסטער פּריסטאר

דאָס אָנקומען פון טלוכּה-פּרעזידענט מען לאָדן אויף דער ראַזן פון די פאַבריקס-קלובען, האָט אין דער שטאָט אַרויסגערופען גרויס אויפזעהן פון אַלע דערפריה אָן האָט די שטאָט אָנגענומען אַ פייערלוכן באַראַקטער. אַלע הויזער זענען געווען בעצירט מיט פּאָהנער. אויך די פראַמווייען זענען געווען בעדאַנען מיט קלענע פּעהנדלעך און פּיל באַלקאָנען זענען געווען בעפּיצט מיט דיוואַנען און מיט די בילדער פון מלוכה פּרעזידענט.

פאַר דעם סמאַריאָ פון דער „ווירוש-ווער מאַנופאַקטור" איז אויסגעשטעלט גייאָרען אַ טריאומף-בויגן מיט די אַלט ציאָלען י. מ. און עס דאָס זענען אויס געשטעלט אַ דאָפּעלטער שפּאַלער פון די מוטגלידער פון די פאַבריקס-ספּאָרט-קלובען אין לאָדז און אין פּאַבייאַניץ.

אַרום 4.30 אין אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז צולוב אונדזיספּאַזיציע וועט דער מלוכה-פּרעזידענט נושט קומען, נאָר עס וועט אויהם פּערטרעטען דער אַרבייטס-מיניסטער פּריסטאר.

באַלד דערויף זענען אָנגעקומען אויטאָמאָבילען, אין וועלכע עס זענען געפאָהרען מיניסטער פּריסטאר, זיין סעקרעטאַר, דער דירעקטאָר פון דער צוויל-קאָנטראָלעריי און דער צרייטאַנט פון מלוכה-פּרעזידענט און עס האָט זיי בעגלייט דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, גענ מאַלאַלאָווסקי און דער וואָיעוואָדישער פּאָליציי-קאָמענדאַנט ד"ר מאַרזינסקי.

צו'עהרען-קאָמפּאַניע פון מוזיקער און סטשעלצעס האָט פּרעזידענטירט דאָס געוועהר און אַנטער די אַלענען פון גאַציאָנאַלען הימן זענען די דזיכנעשטעלטע עסט דורכגעגאַנגען פאַר'ן פראָנט פון דער עהרען-קאָמפּאַניע.

בעם טריאומף-טויער האָט בעגריסט דעם מיניסטער און די לאָדזער מאַלט דער פּרעזעס פון ס'ם ראַט פון די פאַבריקס-קלובען דור. כאַנגבערג און דור. מאַקס קאָהן. דער לעצטער האָט אין זיין רעדע אונטערגעשטראָכען די בעדייטונג פון ספּאָרט פאַר דער דערהאַלטונג פון פאָלק און לאַנד.

לויט דער רוטע זענען זיי דאַן דורכגעגאַנגען דעם שפּאַלער אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ און דער מיניסטער פּריסטאר האָט זיך איינגעקוועטשט אויף דער ספּעציעלער טריבונע, אויפ'ן אָרט, וואָס איז בעשטימט געווען פאַר'ן מלוכה-פּרעזידענט.

אויף דער טריבונע האָבען אויך פאַרגענומען פּלאַץ וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, ווייצע-וואָיעוואָדע ד"ר רושצקי, פאַר-זיצענדער פון קרייז-גערעכט ריכטער בעלזשינסקי, פּראָקוראָר מאַרקאָווסקי, ביסקופּ מימיעגיעצקי, שאַל-קוראַטאָר נאַראַמסקי, גענ. מאַלאַלאָווסקי, פּאָליציי-קאָמענדאַנטען ד"ר מאַרזינסקי און ניעדושעלסקי, אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטעוויטש, שטאָט-סטאַראָסטע דולמאַלעוויטש, סטאַראָסטע רושצקי, ווייצע-פּרעזידענט פון שטאָט-ראַט וואָלטשינסקי, אויבער-קאָמיסאַר ווייגער און אַ גרויס פּובליקום פון טויזענדער מענשען דאָס אויסגעפילט די טריבונעס אַרום ספּאָרט-פּלאַץ.

נאָך דער דעפילאַדע פון די מוטנלי-דער פון די ספּאָרט-קלובען און נאָך די אויפגעגען האָט מינוסטער פּריסטאר אַרום 7 אָוועד פאַרלאָזט דעם ספּאָרט-פּלאַץ בעי הילכינע אָוואַציעס פון פאַר-זאַמעלטען פּובליקום און אין אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשע. אין אַ לוקסוידיר-ווערע אין לאָדז און זיי אויפבערפלאַנצען אין אַזעלכע שטעט אין פּוילען, וואו עס זענען פאַרהאַן מעכלען און וואו די אָרד-שטחים ערלויבען אויף ברייטער פאַגאַנדערפאַרבאַנג פון די פאַבריקען.

מען דראהט צו שליסען די פאַבריקען צוליב גאַרן-יקרות

כאָטש עס איז שוין געשאַפן געוואָרען אַ קאָנסאָרציום פון גאַרן-אָפּגעהאַלטער (וועבערייען), איז דער דוחק אין פּוימוואָל-גאַרן און לאָדז נאָך נושט אונגאַנצען ליקווידירט. איצט פאָדערן נאָך די פאַראינטערעסירטע וועבערייען, אַז די פּוימוואָל-שפּונערס זאָלען דערוצירן די פּרוזען פון פּוימוואָל-גאַרן, אויב נושט דראָהען זיי צו שליסען אויף אַ צייט די פאַבריקען און אַזוי אַרום אונגאַנצען אָפּשטעלען די אינקויפונגען פון פּוימוואָל-גאַרן.

א זעלטענע „חתונה אויף בילעטען"...

פון די אויסטערלישע געשיכטען, וואָס פערליפּען זיך אין באַלוט

חתנמונען שבת-צו-נאַכט און און לאָדז פאַרגעקומען אַ'אויסטערלישע חתונה.

אַז זע בוידעם-שטובעל אויף בערעש-יאָסעלעוויטש נאַס וואוינט אַ'אָרימע יודינע, וועלכע האָט אַלזין נושט קיין מזל צו מעגער. וואו נאָך אַ שלאַק אַ מאַן, קומט ער צו איהר און זי, נאָרנושט קיין נאַרישע, און איהם בעצייטעם משלח.

דערפאַר האָט די יודינע זיך פאַרגענומען צו מון מצוות און הכנסת-כלה אויסגעפינען אַ'עלטער מוזיקאַנט אָהן אַ הויס, אָהן קרובים און אָהן שכל, נאָר מיט אַ רצון חתונה צו האָבען, האָט די יודינע גענומען זוכען פאַר איהרעטוויגען אַ חתן.

דער יודינע דינט אָבער נושט דאָס מזל. צו האָבען אַ כלה-מזל און אַ חתן-בחור אויך אין איהר נישט בעשערט געווען. אַ חתן האָט די מזל אַלזין זיך נעמומען שאַפען... ווי אַזוי? די מזל דערצעהלט עס:

— ס'הויסט, ווי אַזוי? ס'בין געגאַנגען אין גאַ—אַס.. זעה איך אַ יונ—גע—מאַ—אַן, פּערעגנט איז—ער ווי שפּעט ס'איז, נגע—עמט ער ערוים דעם זוזיי—נער און זאָ—אַגט מו—ער.. ער—ר הת—אָאָט מי—ער נוט אַנגע—נגע— ककककט, זעהך צוגעגעשאַ—ארט צוצו—צו מי—ער און זעהך פּפּערר—לל—ובבט...

אויהר זעהט שוין פון איהרע רויר, אַז דאָס איז אַ כלה פון כלה-לאַנד...

אַז ס'איז שוין געווען אַ תן אויר (די מויר האָט איהם אַרויפגעפיהרט צו איהר אפּטרופּוס'מען), האָט די יודינע אַנגעלייגט וועלען, זי חתונה צו מאַכען גיך און געשווינד.

זי און נאָך אַ יודינע האָבען זיך גע-לאָזט אין נאַס אַרען, צוזאַמענגעמאַכט אַ בעסעל געלד און אויף שבת-צו-נאַכט בעשטימט די חופּה.

„גאַנץ באַלוט" איז געלאָפען אויף וואונדער אָבער נושט אַלע האָבען גע-קאָנט אַרען און בוידעם-שטובעל.

אַלץ איז שוין געווען גרייט, יום-טוב'דיג, די כלה אויסגעשלייערט ווי עס גע-הערט צו זיין, און געבאַרגטס און גע-שאַנקענס, — נאָר דער חתן איז נאָך נושטאַ.

צווישען די „מחותנים" — און אַזעל-כע זענען דאָ גראָר געווען אַ סר — האָט דאָס געמאַכט אַ שטיקעל רושם, אָבער געוואַרט האָט מען.

מומאַמאָל — דער חתן פּלאַצט אַרען אין חתונה-שטוב. נאָר אַלעמען ווערט פינסטער און די אויגען. עס איז דאָך נאָרנושט קיין חתן; אַ מאַלאַזש איז עס. אַנגעקאַלכטע און אַנגעפאַרבטע הי-זען, אַ'אַנגעלחור'ס פּנים, מיתת-משגה-קאַלירטע שיך.. נאָר קיין צייט אויף שהיות איז נושטאָ. דער חתן ווערט אָהן פאַרדאָן דורך עמוצען אַרויסגע-שלעפּט און פינסטערען פאַר-הויז. דאָרט צוהט מען פון איהם אַראָפּ די אַנגע-שמירטע הויזען און די אַנגעפאַרבטע שיך, מען טוגקט איהם אָפּ אויף דער נוך דעם קאָפּ אין אַ שוסעל וואַסער, און אַן אַ צעהן מינוט אַרום ווערט דער חתן-בחור, שוין נושט קיין מאַלאַזש, צוריק אַרענגעוואָרפען און חתונה-שטו-בעל, וואָס איז פול מיט מענשען. ער איז לילה, נושט מבולבל פון דער נאַנצער פּאַסירונג. ער פערזעטצערט זיך, פאַר-וואָס ער איז געקומען אין דער חלבשה:

— איך האָב שעהער אָנצומען אויך, נאָר ס'האָב געוואוינט מיט אַ פלה „גאַ-ווייאַרע". האָב אויך מורא געהאַט צו איהר צו געהן נאָך די הויזען, זי זאָל מיר נושט אַרויספּרייהען...

וואָס אויף דער לוגג, דאָס אויף דער צוגג...

ער קוקט אַ ווייל אָן די אויסגעוואַק-סענע מלבושים אויף זיך, גוט אַ וואוגק צו דער כלה, וואָס זיצט אין דער זיט, אַ קנאַק צו מיט'ן צונגעל און הויסט זיך נעבען עסען.

די „מחותנת'ס" רוקט אויהם צו פּחרף-עין אַ גרויסע שוסעל אַרעם מיט פּערפּעל, דער חתן שטערט זיך נושט, זעצט זיך אויף און מיטען שטוב מיט דער שוסעל אויף דער שויס און „למאַ-לישע", אַז ס'איז געווען אַ'אמת'דיג „מעאַטער" צו זעהען, ווי ער עסט.

אָבער אין מיטען עסען האָט זיך דער ריע דערט פון פאַר-הויז אַ געשריי:

— דער רב געהט!

דער חתן האָט זיך דערשראָקען, זיך געוואָרען מיט'ן לעפּעל עסען און די שוסעל געשווינד אַרומגערעקט אויפ'ן מער'ן בעט.

נאָר געלטען אין אָוועד אין דער מי-ניסטער צוריק אָפּגעפאָהרען קיין וואַר-שא.

די פּייערונג פון די ספּאָרט-קלובען האָט זיך פערענדיגט מיט אַ פייערלעכן באַנקעט אין די זאַלען פון דער וואַרזמוזע.

—:0:—

גרינדונגס-פעזאַמלונג

פון נייעם קליינהענדלער-פערבאַנד

ס'איז פאָרגעקומען די גרינדונג-פעזאַמלונג פון'ם קליינהענדלער-פערבאַנד וועלכער איז אַנ'אָפּטיילונג פון דער וואַרשאָווער קליינהענדלער-צענטראַלע (אַלעקסאַנדער 19).

ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג פון פאָלגענדע הערן: מנחם קירשבוים — עהרען-פּרעזעס, מ. מינץ-פּרעזעס, א. אַבראַמאָוויטש און יונה פּאַפּאוויקש — וויצע-פּרעזעסען, פ. פרענקעל — סעקרעטאַר, פ. פאַרבער-קאַסיר, י. קאָסאָווסקי — עקאָנאָם. אין דער פערוואַלטונג: מ. פידלער, מ. קרול, ה. צענציפּער, ד. באָרקאָווסקי, ד. זיסמאַן, א. פרענקעל, רעוו. קאָמ. ה. זיידעמאַן, י. זילבערינג, ה. ליפּ-מאַן.

ווער ווייס?

זייט עטליכע טעג געפינט זיך אין לאָדז אַ ווילנער מעדעל, 24 יאָהר אַלט טראָגט אַ גראַנאַטענעם פּאַלטען, ווייסע לאַטשען, איז נישט ביים פּולען פערשטאַנד. ווער ס'וועט זי טרעפען אין גאַס, ווערט געבעטען זי אָפּצופיהרען וואָלבאָרסקאַ 21 צו ליפּער.

פון ספּארט-לעבען

„ל. ק. ס." — רוך 0:5

וועגען דער מייסטערשאַפט פון דער ליגע.

דער נעכטיגער מעטש צווישען „ל. ק. ס" און „רוך" האָט זיך פערענדיגט מיט אַ פולשטענדיגען נצחון פון „ל. ק. ס" אין פערהעלטניש 5:0.

„ל. ק. ס" האָט פיעל איבערגעשטי-גען דעם געגנער און האָט געהאַט אַ איבערמאַכט כמעט אין גאַנצען מעטש. טויערען פאַר „ל. ק. ס" האָבען ער-צילט: קריגל (2), טאַדעאַוויטש, דור-קאַ און פעיאַ.

וואַרשאַ, (טעל.)

„לעגיאַ" — „קראַקאָוויאַ" 2:2 (1:1)

לעמבערג, (טעל.)

„פּאַנאַ" — „פּאַלאַניאַ" 1:1 (1:1)

קראַקאַ, (טעל.)

„נאַרבאַרניאַ" — „וויסלאַ" 1:6 (1:2)

אַ סענסאַציאָנעלע מפּלה פון „וויס-לאַ", וועלכער האָט פערלוירען אַלע— שאַנסען צום מייסטער טיטעל.

פּוזען, (טעל.)

„וואַרטאַ" — „סלאַוויאַ" (מעריש-אויסטרוי) 2:2 1:5

אַ פּראַכטפולען נצחון פון „וואַרטאַ" איבער די שטאַרקע טשעכישע מאַנ-שאַפט.

„קרימה" (לאדז) — „גוויאַזדאַ" 2:3

שבת, האָט געשפּילט די לאָדזער „קדימה" אַ פריינדשאַפטס-מעטש מיט „גוויאַזדאַ" אין וואַרשאַ. דער מעטש האָט זיך פערענדיגט מיט אַ אונגעריכטען נצחון פון „קדימה", פאַר וועלכע טויע-רען האָבען ערצילט: נירענבערג, פּאַק-טאָר און רובינשטיין פון אַ 11 מעטער-שטויס.

וואַרשאַווער „מכבי" אין פּאַניאַניץ

דאָ איז פאָרגעקומען אַ מעטש צווי-שען היגען פּ. ט. צ.-קלוב (קלאַס אַ) און דעם וואַרשאַווער „מכבי", אויך פון דער אַ-קלאַס.

דער רעזולטאַט איז געווען 2:3 לטובת פ. ט. צ.

„חשמונאי" — „טוריסטען" 1:3 (1:1)

אַ פערדינטער נצחון פון דער יודי-שער מאַנשאַפט איבער דעם שטאַרקען „אַ"-קלאַסיגען געגנער.

„ל. ק. ס." — „אַרקאַ" 1:1

„ביעג" — „וידזעוו" 1:2

„וידזעוו" פאָלט דעפיניטיוו אַראָפּ פון דער „אַ" קלאַס.

פערקויפטע נשמות

שפּאַנענדער ראָמאַן

(145 פאָרטזעצונג)

אויף דער אַטאָמאַנע איז געלעגען די רייצענדע טאַני, איהרע אַלבאַסטער-הויסע הענד זענען אַראָפּגעהאַנגען און גע-ווען צוגעבינדען צו דער מאַדלאָנע.

— נו, מיין רייצענד, קאַפּריזנע שעפּעלע, — האָט דער באַראָן געזאָגט, אויפקוועצענדיג זיך אויף אַ פּאָטעל גע-גען דער קאַנאַפּע. דערפאַר, וואָס דו האָסט נישט געוואָלט זיך מיר אָפּגעבען גוטוויליג, האָב איך דיך געהייסען בינדען. איך מוז דיר זאָגען אָפען, אַז דו ביסט די שעהנסטע פון אַלע מיידלעך. וואָס איך האָב וועגן געהאַט.

טאַני האָט אַ פערצווייפעלטען בעוועג געטון מיט'ן קערפּער, פּרובירנדיג צו צערייסען די גראָבע שטריק, וואָס האָבען געפּענטעט איהר קערפּער. זי האָט נישט געקאָנט אַ ריהר טון מיט די הענט, אַזוי, אַז עס האָט קיין רייד נישט געקענט זיין וועגען וועהרען זיך.

— יאָ, דאָס איז שוין אַ זעלטען-שעהנע ראַסע, — האָט לאַגראַנד מיט אַ צופריעדענהייט בעמערקט. — בלוט, ווי פייער פליסט אין דיינע אָדערען, די ביסט אונטער מיין אויפזיכט, פון מיר אָפּהענגיג, מיין שעהן מיידעלע, אין דיין ווידער-שטאַנד וועט אין קורצען געבראָכען ווערען.

ער האָט זיך אייגענעבויגען.

— די האָסט מיך שווער פערוואונדעט, טייבעלע, — האָט ער געזאָגט, — די וואונד האָט זיך שוין פערהיילט, אָבער דיין עקשנות האָב איך נישט פערגעסען.

טאַני האָט געהאַלטען, אַז זי איז אַ פערפאַלענע.

אין דעם האָט זיך דאָס ליכט אין דער רויטער לאָמפּ אַ ריהר געטון, און ווען לאַגראַנד האָט אינסטינקטיוו אַ קוק געטון אויף דער פאָרהאַנג, וואָס האָט זיך אַ וויג געטון, ווי פון ווינד געבלאָזען.

— גאַרישע ווייבער, זיי האָבען געלאָזט דאָס פענסטער אָפען.

מיט שווערע טריט איז צוגעגאַנגען צום פענסטער, מיט אומגעדולד אויפגעקערוקט די פאָרהאַנג און איז געבליבען שטעהן, ווי פערגליווערט.

צווישען פענסטער און דעם פּאַרטיער איז געשטאַנען אַ מענש אָנגעטון אין פויערישע מלבושים.

— די לומפּ, ווי אַרום האָסטו זיך דאָ אַריינגעקריגען — האָט לאַגראַנד אַנ'אויפגעקאַכטער אַ געשריי געטון.

— דורכ'ן פענסטער, — האָט דער פרעמדער קאַלט געענטפערט.

דער פרעמדער פערשוין האָט געהאַט אַ לאַנגע שוואַרצע באַרד.

אָנגעצינדען פון כעס, האָט דער באַראָן דעם פערשוין אַ כאַפּ געטון פאַר דער באַרד און פעסט אַ שלעפּ-געטון, אָבער די באַרד איז איהם געבליבען אין דער האַנד.

— פערמאַסקירט! — האָט דער באַראָן אויסגערופען, ווען ער האָט אַ קוק געטון אין יוגענדליכען פּנים.

דער פרעמדער איז געווען אַ שעהנער מאַנספּערשוין.

ווען דער באַראָן איז געשטאַנען אַ דערשראָקענער מיט דער באַרד אין דער האַנד, האָט דער פרעמדער זיך בליק-שנעל אויף איהם אַ וואָרף געטון און אַ שליידער געטון צו דער ערד.

דער באַראָן האָט געוואָלט רופען הילף, אָבער אין אַזאַ אויגענבליק האָט אַ שטילעט אַ'בליק-געטון פאַר זיינע אויגען.

— קיין פּיפּס נישט, טיראַן אייגער! — האָט דער פרעמדער זיך אָנגערופען. — איך בין בריטשייד און ווי דו זעהסט, געפין איך זיך דאָ אַ חוץ די אַלע שטערונגען.

אַ לייכטער זיסן האָט זיך געטר אָנען פון דער יודי-שער באַראָן האָט זיך דערשראָקען, דערהערענדיג דעם נאָמען פון באַנדיטען פיהרער.

ווען לאַגראַנד האָט געוואָלט אַ געשריי טון, האָט בריטי-שייד איהם אַריינגעפּאַקט אַ שמאַטע אין מויל.

אַ שטיל, טויב כאַרכלען האָט זיך געלאָזט הערען אין שטוב.

די פאַרהאַנג האָט זיך ווידער אַ ריהר-געטון.

עס האָט זיך בעוויזען אַ צווייטער פויער, וואָס האָט זיך געאַיילט צו בריטשייד'ן, דאָס איז געווען נאַכט-סאָווע, טויט-פויגעל איז דערווייל געשטאַנען אויף דער וואַך, אין דרויסען אויף דער וואַרעדע.

— איהר זאָט דעם אויכוואורף געפאַקט, הערשער?

— יאָ, איך האָב איהם געכאַפּט ביי דער האַנד, ער האָט ווידער געוואָלט אָבכון אַ פערברעכען.

נאַכט-סאָווע האָט אַ קוק געטון אויף דער אַטאָמאַנע.

— גאַטשעלניק, דאָ ליגט טאַני!

בריטשייד האָט זיך האַסטיג אויפגעשטעלט.

— וואַרט, טאַני, איהר וועט באַלד בעפרייט ווערען, אַלערערשט וועט מען בינדען דעם טיראַן מיט דער זעלבער שטריק, וואָס ער האָט דיך געהייסען בינדען.

דער טיראַן, וואָס איז געווען זעהר אַ קרעפטיגער מענש האָט זיך געגרייט צום ווידערשטאַנד, אָבער זיינע כחות זע-נען געווען צו שוואַך זיך ענטגעגענצושטעלען בריטשייד'ן, נאַכט-סאָווע האָט געבונדען דעם באַראָן די הענט און די פיס.

— היט איהם, — האָט בריטשייד זיך אָנגערופען — און איך וועל דערווייל בעפרייען טאַני'ן.

ער איז צוגעגאַנגען צו דער קאַנאַפּע, וואו עס איז געלעגען טאַני אַ צוגעבינדענע צו דער פאָדלאָנע.

בריטשייד האָט זיך פערטראַכט.

עס האָט זיך בעוויזען אַ צווייטער פויער, וואָס האָט זיך געאַיילט צו בריטשייד'ן, דאָס איז געווען נאַכט-סאָווע, טויט-פויגעל איז דערווייל געשטאַנען אויף דער וואַך, אין דרויסען אויף דער וואַרעדע.

— איהר זאָט דעם אויכוואורף געפאַקט, הערשער?

— יאָ, איך האָב איהם געכאַפּט ביי דער האַנד, ער האָט ווידער געוואָלט אָבכון אַ פערברעכען.

נאַכט-סאָווע האָט אַ קוק געטון אויף דער אַטאָמאַנע.

— גאַטשעלניק, דאָ ליגט טאַני!

בריטשייד האָט זיך האַסטיג אויפגעשטעלט.

— וואַרט, טאַני, איהר וועט באַלד בעפרייט ווערען, אַלערערשט וועט מען בינדען דעם טיראַן מיט דער זעלבער שטריק, וואָס ער האָט דיך געהייסען בינדען.

דער טיראַן, וואָס איז געווען זעהר אַ קרעפטיגער מענש האָט זיך געגרייט צום ווידערשטאַנד, אָבער זיינע כחות זע-נען געווען צו שוואַך זיך ענטגעגענצושטעלען בריטשייד'ן, נאַכט-סאָווע האָט געבונדען דעם באַראָן די הענט און די פיס.

— היט איהם, — האָט בריטשייד זיך אָנגערופען — און איך וועל דערווייל בעפרייען טאַני'ן.

ער איז צוגעגאַנגען צו דער קאַנאַפּע, וואו עס איז געלעגען טאַני אַ צוגעבינדענע צו דער פאָדלאָנע.

בריטשייד האָט זיך פערטראַכט.

עס האָט זיך איהם אויסגעדוכט, אַז ער זעהט עס זיין האַנגא. ער קוקט אויף איהר, ווי דעמאָלס, ווען ער האָט בעפרייט פון קעניג'ס הענד.

(פאָרטזעצונג קומט.)

Lodzer Tageblat № 210 לאָדזער טאָגעבלאַט

ענגלישע עפענטליכע מיינונג גינסטיג פאַר'ן ציוניזם

(ענדע פון זייט 3)

אזעלכע, וועלכע ווילן זי דמאַכן אַ פּאָליטישע קאַריערע.

דער רעדנער האָט דאָס זיך אויך נישט אָפּגערופן מיט גרויס עמוציאָנס צו דער אַראַבישער דעלעגאַציע, וועלכע אונטער דער פיהרונג פון גרויס־מופתי געקומען קיין לאָנדאָן. זיי האָבן גערעדט אויף אינטערשטיצונג מצד דער אַנטיפּאַטישער דעלעגאַציע, וועלכע האָט צו דער זעלבער צייט געוויזט אין לאָנדאָן. זיי דאָבן זיך אָבער פערשפּעקולירט. די אַנטיפּאַטער דאָבן מיט זיי קיין שום כוח ומשא נישט געהאַט. אין חיץ זייערע פאָר פרעגד, אויסגעשפּראָכענע אַנטיסעמיטן, זענען זיי פון ענגלישן פּובליקום גאָר קאַלט אויפגענומען געוואָרן. דער רעדנער האָט אויפגעגומען אַ פּאָסטן אין אַ ענגלישן אַרבעטס־מינאַרעט.

דער רעדנער האָט אויך נישט פערשפּילט אין מען קאָן נאָרנישט פאַראויסזאָגן וואָס די קומענדע חדשים וועלן אונז ברענגען.

אין מעות אָבער זעהן די ענגלישע דאָך שוין, אין דאָס אין, אַז דער מופתי אין די פערזאָן און אפשר מאַקע בכעט די אינצינגע פערזאָן, וועלכע שטערט דער פערשטענדיגונג צווישן די יודן און אַראַבער. אַ דאַנק סער הערבערט סאַמועל'ס אַקט, איז דער מופתי בעשטימט געוואָרן אויף זיין אַמט אויף אַזוי לאַנג ווי ער לעבט. דער שפּריכוואָרט זאָגט דאָך אָבער שוין, אַז „געוועצן זענען געמאַכט געוואָרן, כדי מען זאָל זיי קענען ברעכן“ און עס איז גרייכלעך מעגליך, אַז די ענגלישע רעגירונג וועט זיך דאָך ענטשליסן צו אַראָפּצוזעצן דעם מופתי אויף די אָפּאָזיציע נעגען אויהם צווישן די אַראַבער וועט וואַקסן. שטאַרקע מיטלס פון אַראַבישן קאַמף נעגען מופתי איז שוין אַפּצו צו זעהן.

די ענגלישע רעגירונג. זעהט אָבער שוין אויצ, אַז אויך נאָך אַ לאַנגער צייט וועט זי נישט קענען לאָזען די לאַגע רעגירונג זענען אָבער צוטיל פערשידענע וואַכען. די ענגלישע רעגירונג האָט מיט דער אַראַבישער דעלעגאַציע פערהאַנדעלט און געפריבט צו קומען צו אַ הסכם. די אַראַבער האָבען אָבער אויף זיין שום קאָמפּראָמיסען נישט אַנגענאָמען און האָבען פאָרגעצויגען צו פערלאָזען לאָנדאָן מיט לעדיגע הענד אָנשטאָט צו נעמען דאָס, וואָס מען האָט זיי אָנגעבאָטן. פון זייער שטאַנדפּונקט האָבען זיי אפשר פּאָליטיש קלוג געהאַנדעלט זיי האָבען אַנגעזעהן, אַז די ענגלישע אַרבייטער רעגירונג איז שווער און נאָכגעביג און זיי האָבען אַמפּוצייט אַ פּאַרלאַמענט פאַר ארץ ישראל האָבען זיי אמת נישט אויסגעפּוהרט, אָבער אויך נישט פערשפּילט און מען קאָן רעגירונג זענען אָבער צוטיל פערשידענע וואַכען. די ענגלישע רעגירונג האָט מיט דער אַראַבישער דעלעגאַציע פערהאַנדעלט און געפריבט צו קומען צו אַ הסכם. די אַראַבער האָבען אָבער אויף זיין שום קאָמפּראָמיסען נישט אַנגענאָמען און האָבען פאָרגעצויגען צו פערלאָזען לאָנדאָן מיט לעדיגע הענד אָנשטאָט צו נעמען דאָס, וואָס מען האָט זיי אָנגעבאָטן. פון זייער שטאַנדפּונקט האָבען זיי אפשר פּאָליטיש קלוג געהאַנדעלט זיי האָבען אַנגעזעהן. אַז די ענגלישע אַרבייטער רעגירונג איז שווער און נאָכגעביג און זיי האָבען אַמפּוצייט אַ פּאַרלאַמענט פאַר ארץ ישראל האָבען זיי אמת נישט אויסגעפּוהרט, אָבער אויך נישט פערשפּילט און מען קאָן

לאָדזער מאָגעבלאַט

ראַדיאָ פראָגראַם

מאָנטאָג, 8. סעפּטעמבער

לאָדז (233,8) 11.58—12.05 שעה צייכען 12.05—12.15 גראַמאָפאָן פּליטען מוזיק, 13.20—13.15 טעגליכערע ראַגראַם ווי אויך קינד, און טעאַטער רעפּערטואַר, 16.15—17.10 גראַמאָפאָן פּליטען מוזיק (פון וואַרשאַ), 17.10—17.25 קאָמוניקאַציע איבער זיכט (טר. פון וואַרשאַ), 17.15—18 לאָדזער פּאָסט קאָסטען — 18—19 לייכטע מוזיק פון וואַרשאַ 19.20—19.20 פערשידענעס, 19.20—19.35 עענכנישע שמועסען, 19.35—19.45 גראַמאָפאָן פּליטען מוזיק פון וואַרשאַ, 19.45—20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער אַגענטלס קאַמער, פּראָגראַם אויף דינסטאָג, קאָמוניקאַטען און שעה צייכען (פון וואַרשאַ) 20.15—20 ראַדיאָ פּרעסס זשורנאַל, 20.15—22 „די צירק פירשטין“ (אָפּערעטע) פון וואַרשאַ, 22—22.15 מעליטאָן, 22.15—23 וועטער, מאָליציינפאָרט קאָמוניקאַטען, 23—24 מאַנטאָמוזיק פון „פּאַלאַניאַ־פּאַלאַס האָטעל“ טר. פון וואַרשאַ.

—=0§0=—

לעזט און אָבאָנירט דאָס „לאָדזער מאָגעבלאַט“

7-kl Szkoła dla żyd. inteligencji (Zakła Freblowski)

Kacenelson-Nachumow

ul. Pomorska 20 (tel. 183-40) Zapisy w g. 4—7 pop.

ל-קק. שולע און (פרעבעל-שולע) פאַמאַרסקאַ 20, טעלעפ. 183-40

פאַר קינדער פון יודישער אינטעליגענץ **קאַצענעלזאָן - נאַחומאָב**

(איינשרייבונגען פון 4—7 נאָכמיטאָג)

די שול-קאַנצעלאַריע נעמט אָן איינשרייבונגען פון קנאָבען און מעדכען, וואָס זענען איז שולצוואַנג. אין פאָרבערייטונגס-קלאַס (A) ווערען אָנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאָהר. אין פרעבעל-שולע (שפּיל-שולע) קינדער פון 3—7 יאָהר.

די אינטעריכטס-שפּראַך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע איז פּוילישׁ.

פיר קנאָבען אַ פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אַלע למודי-קודש אונטער דער הנהלה פון ר' י. ב. קאַ־

פיר מעדכען צענעלסאָן. אַ ספּעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פּלאַסטיק לויט'ן פּראָג. פון טאַנץ-שולען פיר קינדער אונטער פאַכמ. לייטונג

פיר פיוש-שוואַכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד געעפענט אַ

נאָכמיטאָג-שולע | ביז 50% פּיליגער | נאָכמיטאָג-פרעבעל-שולע

חדשה בספרות העברית!

יצא לאור זה עתה ספר מדעי-אמנותי יחיד במינו, המענין, מענג ומושך את לב הקורא בתוכנו ובסגנונו, בשם

„המוסיקה בכתבי הקדש, בתלמוד ובקבלה“

מאת י. קיהן

הספר נדפס בהידור על נייר משובח ומכורך יפה. מחירו עם המשלוח 1 דולר. לחשינו אצל המחבר

J. Kühn, WIEN XX, Karl Meissistr. 1

אינזש. אורי גליקליך וואַרענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קופען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט אין אַרטיקל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע ערשטקלאַסיגע, וועלט-בערימטע אויסלענדישע פאַבריקען און דע אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפן זייערע אויסאַרבייטונגען אין פויל

איידער איהר מאַכט דעם לעצטן דעצידירענדן טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוגטע לאָקאָמאָבילן, מאָטאָרן, אויטאָמאָבילן אָדער פער שידענסטע אַנדערע אַרטיקלן פון דער טעכנישער בראַנזשע,—

בעראַט זיך צוערשט אימבעדינגט מיט **אונז**

אונזערע אינזשינערן, ערפאַרענע ספּעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גע־נויער אויספּראַבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע

גאַראַנטיע.

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקט פון דער פּוילישער רעפּובליק. מיט אָפערטען קענען זיך ווענדע נור פערזאָנען מיט פעראורטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בע זיצען אנטשפּרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע ענערגישע און רעפּרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישע זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוט ע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען ביידייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,

Elektoralna 11/12

skrz. poczt. 393. —— Tel. 36-76.

כלאַנג-פילם-טעאַטער

„MIMOZA“

ul. Kilińskiego 178

היינט און טעגליך!

צום ערעפנונג פון ווינטער-סעזאָן

גרויסע פּרעמיערע פון 100% קלאַנג- און געזאַנג-פילם

„דער זינגענדער לץ“

אין די הויפּט-ראָל: דער אָבגאָט פון המון אויף ביידע פאָלוסען

AL. JOSLON

אנפאַנג אין די וואָכען-טעג 5.30, 7.30 און 9.15 שבת, זונטאָג און חגאות 3.30

אויסערן-פּראָגראַם

רעוועלאַציע-קלאַנג-צוגאָבע

דער נאַהנטסטער פּראָגראַם:

„דער פערשאַלטענער טייך“

Smierć pluskwom i podobnym pasorzytom!

przeprowadzamy

dezynsekcje i dezynfekcje mieszkań

najskuteczniejszym preparatem **„Fumigaterex-Cime“** pod gwarancją

Zakłady Chemiczne „SALVATOR“

Zastępstwo: **Inż. Juljusz Hamer i S-ka**

Łódź, 6-go Sierpnia 1. Tel. 188-58.

א נאַכט-וועכטער

ווערט געזוכט

ווענדן זיך זשעראַמסקיעגאַ 23 פון 8—10 פריה

א שטריקער-אַרבייטער

ווערט געזוכט

וואַסאָדניא 15, לינקס, פּאָרטער. 5033

א האַנד-נייערין

צו סוועטערס ווערט פון זאַפּאָרט געבויכט.

צו מעלדען זיך: ראַדאָשיצקי, וואָלבאָרסקאַ 33.

אינקאַסענטן-אינקאַסענטקעס

ווערען געזוכט.

צו מעלדען זיך צום פעראיין „הכנסת חתנים וכלות“, זאַוואָדזקאַ 10 פון 5—6 נאָכמיטאָג.

א יונגעל

צום זאָקען-פאַבריק געגען באַלדיגע בעצאָלונג ווערט פון זאָפּאָרט געזוכט.

צו מעלדען זיך: פ. קאָהן, וואַסאָדניא 23.

ס'ווערען פון זאַפּאָרט געזוכט

קעטלערינס, נייערינס און אויספערטיגערינס צו טריקאַ-וועש.

צו מעלדען זיך: קוטשינסקי, נאָוואָמיעסקאַ 21.

א בשורה טובה פאַר סוחרים און פאַבריקאַנטען.

פּראָטעסטירטע וועקסלען מיט אָפּגעפאַלענע זשירעס (פערשפּעטיגטע) ווערען ערלעדיגט און בעקומען איהרע פולע רעכט (לויטן אַרטיקעל 72)

סוחרים! אויב איהר ווילט נישט פערלי־רען דאָס געלד, קומט צו דעם רעכט-קאַנסולענט-ביורא

„VESTA“ צענטראַלניאַנאַ 34

דאָרט קענט איהר אייער געלד אָפּראַטעווען. קומט און איבערצייגט אייך!

קלויזולעס בעקומט איהר אין פערלויף פון 24 שעה

נוטיג

א שטריקער

שיענקיעוויטשאַ 64, ראָזענבוים. 4042

בוררות'ן און שידס-געריכטעז

לויט געזעצליכער פּראָצעדור פיהרט אַדורך רעכטסקאָנסולענט

י. ח. בוזין, לאָדז

ביוראָ: אַגראָדאַוואַ 3,

פּר. וו. צמענטאַרנאַ 3, טעל.: 191.48

אויסגלייך פון אַלערליי סכסוכים און בע־טייליגונג אין שידס-געריכטן.

P. S. ערלעדיגע אויך קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשענעס אויף אַלע שטעט פון פּוילען אין משך פון 24 שעה.

עגז. זייט 1910 עגז. זייט 1910

וויליגער ספּרים-סקלאַד

שול-ביכער אין אַלע שפּראַכען

פערקויף פון

ספּרים סקלאַד

וואַסאָדניא 34 פראָנט געשעפט

פערקויף

פון שרייב מאַטעריאַל

פערטרעטונג

פון קאַלאַמייער טלתים.

מחזורים 25 פּראַצענט ביליגער!!!

דערמיט מעלדען מיר, אַז דער ספּרים-סקלאַד „מסורה“ איז איבערגע־טראָגען אויף וואַסאָדניא 34, פראָנט געשעפט ווי אויך איינגאַנג דורכ'ן טויער. צו בעקומען אַלע אַרט ספּרים און לעהר-ביכער ספּעציעלער אויסוואָהל פון מחזורים, אויך די וועלט בערימטע ווילנער רב פּנינים מחזורים, אויך מיט פּוילישע איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, פּסוקים, משניות, מדרשים, סדורים, טלתים, גאַרטלען, קאַפּלעך, ציצית, מזוזות, צום נייעם שול-סעזאָן פערקויף פון אַלערליי שול-ביכער אויף שרייב־מאַטעריאַל, אַזוי אַז דאָס חדר יונגעל קאָן זיך אַלעס אויס'ן אָרט איינ־אָרדענען צו רעיעלע פּרייזען. מיר האָבען געפּועל'ט ביי די ווילנער ספּרים פערלאַגען גרויסע פּאַר קינדער גמרות פאַר חדרים פון פירמע ראַזענקראַנץ, שריפטזעצער צו ביליגע פּרייזען, אַזוי אַז דאָס אָרימע קינד וועט קויפען אַ ליכטיגע, ריינע, פּינקטליכע ווילנער גמרא צום פּרייז פון אַ וואַרשאָווער גמרא. געדענקט דעם אַדרעס: **וואַסאָדניא 34, פראָנט געשעפט** אָדער דורכ'ן טויער.

לעזט!

אַכטונג! אַכטונג!

קאַנסורענץ-פּרייזען!

פדי צו ערמעגליכן די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקו מען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפגאַהמע' זענען די פּריי זען אין מיין פאָטאָגראַפישן אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי

12 שטיק	(„Express pictures“)	זל. 2
6 „	פּאַסט-פּאָטאָגראַפיעס	„ 2
6 „	פּאַסט- „ ברוין	„ 6
6 „	„ „ אויף זייד	„ 8

אַכטונג צו אַ $^1/_2$ טוץ זיידענע פּאַסט־פּאָטאָגראַפיעס גיט מען צו **אַכטונג**

אַנ'אַריגינעלען פּאַרטרעט בחנם!!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאַרטרעטען אין ראַה־מען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג

„PARISIEN“

קונסט-אַנשטאַלט

פּראַנציסקאַנער 30.

מעכאַנישע שלאַסעריי און ווייסעריי

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעם אָן פערשידענע שלאַסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.

פּרייוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20. וו. 17.

השבת אבדה

פאָהרענדיג, נעכטען זונטאָג, מיט'ן אויטאָבוס פון ווישניאָוואַ-גורע ביז ווידזעוו, איז איבער־געלאָזט געוואָרען אַ פּעקעל, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען אַ טלית. ס'ווערט געבעטען אָפּצוגעבען פאַמאַרסקאַ 67, צום שוסטער.

א פּראַווינצער יונגערמאַן

פון 18—19 יאָהר מיט לאָזשי, בעקעסטיגונג און גאַזשע קאָן פון זאַפּאָרט בעקומען אַ פּאָסטן.

ראַקאָטשינסקי 55, יאָסקאָוויטש.

מעלדונג. עס ווערט געזוכט

טיכטיגע אינקאַסענטען

אין פעראיין „נושאי המטה“ פל. וואַלנאָשטשי 3. צו ווענדען זיך צום פּרעזעס פון פעראיין הערן יוסף חזשאַנאָוויטש פאָדזשעטשנאַ 9, אין דער פריה פון 12—3 און פון 7—9 אין אָוונד.

געגעז שווייס פון פיס

אין אַדטשיסקעס נוצט נאָר פּראָשעק און פלאַס־טער „ראַדיקאַל“. פרייז נאָר 30 גראָשען, אויך פלין „ראַדיקאַל“ וואַשט אָב שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך, פרייז 50 גראָשען אַ פּולעשעל, אויך פלין „ראַדיקאַל“ צו וואַנצען פרייז פון אַ פלעשעל 100 גראַם 50 גראָשען. יהט איין פאַר מינדערווערטיגע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען נישט קיין נוצען נאָר שאָדען בלויז די פיס. צו בעקומען ביים צייטונגס־פערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער 10 №

בוכהאַלטערי אַ איינפאַכע און דאָפּעלטע

(איטאַליענישע און אַמעריקאַנישע)

ווי אויך מאַשין-שרייבען און רעכענען לערן אין אויס גרינדליך פאַר 30 זל. בלויז מאַשין־שרייבען 10 זל. קילינסקיעגאַ 50 (פריהער צענעלניאַנאַ 55) קווער אָפיצינע 1-טער שטאָק. מיר ערטיילען אויך קאָרעספּאָנדענץ, האַנדעלס־אַריטמעטיק און סטענאָגראַפיע.

נ. זינגער

רעכטס-קאַנסולענט

זאַכאָדניא 36, טעלעפאָן 108-47

צוריקגעהערט

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 פר. 1 שט.

זויכטיג פאַר דאַמען!

פאַר נאָר 50 זל. דאַמען־היטע נאָך דער לעצטער פאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבער־אַרבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אַדרעס:

23 זאַוואַדזקאַ 23

בעמערק.: ניי היטען די לעצטע נייהייטען אין פ"נער אויספערטיגונג ביליגער 50 פּראָצ. ווי איבעראַל.

„TOLA“

אַנאָנסעס-פּרייז

אַן אַנאָנס אין שיעור פון 3 זל. אין פּרעסקריך אין מעלדונגען אַנאָנסעס-פּרייז: ווען—20 פּראָצענט, ווען אַנדערע לענדער—1.25 דאָלאַר.

פאַר אַ מיטלענדישע אַנאָנסען 200% אַנאָנסעס, אויסער דער לענדער—בי 50% מעהרער. אין די פרעמדן לענדער נישט אַרויסגעגעבן קיין ראַבאַטן.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז

Redaktor-wydawca R. Hamburski

Wydawca: R. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 86.